

ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA TRIGLAV OSIGURANJA D.D. I USPOREDBA S KONKURENTIMA

Kovačević, Tanja

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:720780>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-24**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA
TRIGLAV OSIGURANJA D.D. I USPOREDBA S
KONKURENTIMA**

Mentorica:

doc.dr.sc.Sandra Pepur

Studentica:

Tanja Kovačević

Split, lipanj, 2016.

SADRŽAJ :

1.UVOD	2
1.1.Predmet i problem istraživanja	3
1.2. Cilj i doprinos rada	3
1.3. Metode istraživanja.....	4
1.4. Struktura rada.....	5
2. PREGLED STANJA INDUSTRIJE OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ	6
2.1. Tržište osiguranja.....	6
2.2. Struktura premije osiguranja	8
2.2.1. Neživotna osiguranja	10
2.2.2. Životna osiguranja	11
3. PROMJENE NAKON ULASKA REPUBLIKE HRVATSKE NA TRŽIŠTE OSIGURANJA EUROPSKE UNIJE.....	13
3.1. Proces promjena i prilagodba zahtjevima tržišta Europske Unije.....	13
3.2. Prve posljedice primjene liberalizacije na tržištu	17
4. ANALIZA POSLOVANJA TRIGLAV OSIGURANJA D.D. I USPOREDBA S GLAVNIM KONKURENTIMA.....	19
4.1. Osnovni podaci o Triglav osiguranju d.d.....	19
4.2. Opis proizvoda u Triglav osiguranju d.d.	20
4.3. Proces preuzimanja rizika osiguratelja Triglav osiguranja d.d.	22
4.3.1. Pokazatelji praćenja rezultata preuzimanja rizika.....	22
4.4. Analiza odabranih pokazatelja profitabilnosti.....	26
4.5. Lideri na hrvatskom tržištu osiguranja u 2015. godini	29
4.5.1. Croatia osiguranje d.d.	31
4.5.2. Allianz Zagreb d.d.	36
4.5.3. Osvrt i usporedna analiza odabranih pokazatelja Triglav osiguranja d.d. i konkurenata.....	39
5. ZAKLJUČAK.....	40
LITERATURA	42
PRILOZI	43
SAŽETAK.....	56
SUMMARY	57

1.UVOD

Konkurentska borba pod svaku, pa i bilo kakvu cijenu, diže pritisak na trošak prodaje, marketinga, nagrađivanja lojalnosti kupaca čime se izravno ugrožava ekonomičnost poslovanja. Premija, kao uostalom i cijena bilo kojeg drugog proizvoda, uvijek mora biti takva da pokriva razinu svih troškova samog proizvoda, ne samo štete, nego i poslovne izdatke. Premije su i porezna osnovica za obveze društava iz kojih se namiruju druge socijalne potrebe u državi.

Liberalizacija ne prati istovremeni ulazak društva stranog kapitala na lokalno tržište, Europljani su već odavno ovdje i drže svoj udio na tržištu. U Hrvatskoj liberalizacija dolazi u vrijeme izrazite recesije i gospodarske krize, što drugdje nije bio slučaj.

Društveni mediji i pristup informacijama, poput takozvanih peer-to-peer recenzija proizvoda i usluga, daju potrošaču golemu moć, stvarajući dobro informirane i zahtjevne klijente. Tehnologija se ubrzano razvija, utječući na ponašanje potrošača, pa tako i na prodajne strategije osiguratelja. Složena priroda osigurateljnih proizvoda, kao i potreba klijenata za savjetom, dovode do zaključka da će određena razina osobne interakcije i dalje ostati važna. Klijenti preferiraju jednostavnije i transparentnije proizvode kako bi mogli lakše donositi odluke, a sve upućuje na to da su potrebne dramatične promjene poslovnih operativnih modela jer se osiguratelji trebaju fokusirati na područja gdje njihovi prodajni kanali pružaju dodanu vrijednost krajnjem potrošaču.

U društvima Triglav grupe teži se ostvarenju poslovnih ciljeva na temelju kvalitetnih usluga koje se zasnivaju na visokoj stručnoj osposobljenosti zaposlenika. Sigurnost poslovanja Društva potaknuta je upravljanjem i osiguravanjem učinkovitog upravljanja rizicima. Za dobivanje nužnih informacija potrebno je provoditi sljedeće aktivnosti:

- pratiti tijek odvijanja i provođenja planova organizaciji
- pratiti trendove
- prepoznati i na vrijeme identificirati nastale ili potencijalne probleme
- analizirati uzroke problema
- pronalaženje rješenja s ciljem otklanjanja uzroka nastanka problema

U Triglav Grupi teži se dugoročnim odnosima sa klijentima, koji su utemeljeni na njihovu povjerenju i zadovoljstvu, brizi o klijentu, neprestanom praćenju njegovih potreba i uspješno

otklanjanje eventualnih neusuglašenosti koji predstavljaju osnove partnerskih odnosa koji se žele njegovati.

1.1. Predmet i problem istraživanja

Ovaj završni rad temelji se na proučavanju tržišta osiguranja ulaskom Republike Hrvatske u EU i izazovima prilagodbe zahtjevima novog europskog tržišta osiguranja. Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj posluje pod utjecajem dugogodišnje financijske krize koja je utjecala na poslovne rezultate osiguravajućih društava, stoga je predmet ovog rada uspješnost poslovanja osiguravatelja u Hrvatskoj i usporedba Triglav osiguranja d.d. s glavnim konkurentima.

U Triglav osiguranju glavni nositelji premije a ujedno i budući nositelji portfelja su ugovorene police obveznog osiguranja od automobilke odgovornosti, stoga je u budućnosti potrebna disperzija rizika koja omogućava sveobuhvatnost osiguranja i dugoročnu održivost sustava osiguranja uz prihvatljive (niže) premije. Budući da se AO police ugovaraju na godinu dana nema obveze obnavljanja istih (osim za police koje u početnom roku zabilježe štetu) što uzrokuje slobodu biranja drugog osiguravajućeg društva i omogućuje gubitak premije u budućnosti. Bitno je prepoznati važnost poticanja prodajne mreže na edukaciju drugih vrsta osiguranja kako bi se provela disperzija portfelja unutar poslovanja Triglav osiguranja jer je budućnost šteta neizvjestan događaj koji smanjuje rizik budućeg neprofitabilnog poslovanja. Ukoliko štete nastanu samo po jednoj vrsti osiguranja u uskom portfelju unutar Društva i nastupi pojava odljeva dijela portfelja po istoj vrsti osiguranja, teško je poslovati pozitivno ako se ravnoteža i održivost ne planiraju unaprijed. Disperzija portfelja bi ujedno značila i disperziju nastanka šteta te društva koja svoje poslovanje ne temelje na njoj vode politiku smanjivanja troškova poslovanja što se može odraziti na kvalitetu usluge, uštede u segmentima koji postaju „usko grlo poslovanja“. Upravo je bitno sagledati strukturu premije osiguranja i pomoću financijskih izvještaja prikupiti podatke za praćenje rezultata preuzimanja rizika Triglav osiguranja d.d. i konkurenata.

1.2. Cilj i doprinos rada

Ovaj rad temelji se na prikazu strukture tržišta osiguranja kao i zastupljenosti pojedinih proizvoda osiguranja u Republici Hrvatskoj nakon ulaska na europsko tržište. Sukladno tome izdvojeni su slijedeći ciljevi rada:

- **Analiza utjecaja ulaska Republike Hrvatske na europsko tržište.** Pristupanje Europskoj Uniji pokrenulo je proces promjena i zahtjeva za prilagodbom novom europskom tržištu osiguranja, primjenu liberalizacije tržišta i praćenje posljedica nakon primjene, prilagodbu zakonskim okvirima u poslovanju naročito u segmentu izvještavanja o poslovanju društava.
- **Analiza poslovanja Triglav osiguranja d.d.** Kao primjer analize poslovanja prikazani su osnovni podaci o Triglav osiguranju d.d. te su navedeni osnovni proizvodi zastupljeni u poslovanju i opisane su im najvažnije karakteristike za usluge koje pružaju. Analizom pomoću prikupljenih podataka godišnjih izvještaja poslovanja Društva dobivene su vrijednosti pokazatelja profitabilnosti ROA i ROE, te kombinirani faktori koji su omogućili praćenje rezultata preuzimanja rizika.
- **Lideri na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj.** Ovaj cilj rada prikazuje analizu poslovanja odabranih lidera na tržištu osiguranja u RH a to su Allianz Zagreb d.d. i Croatia osiguranje d.d. te usporedbu dobivenih pokazatelja za praćenje poslovanja navedenih Društava sa rezultatima dobivenih za Triglav osiguranje d.d. Usporedbom dobivenih pokazatelja stvara se ukupna slika o uspješnosti poslovanja pojedinačno svakog odabranog Društva iz analize kao i razumijevanje njihovih pozicija na ljestvici uspješnosti i zastupljenosti na tržištu osiguranja u RH.

U teorijskom dijelu rada usporedba je autora i pristupa kojeg daju u analizi tržišta osiguranja u uvjetima primjene liberalizacije tržišta i pristup tržištu EU u uvjetima recesije i krize. U praktičnom dijelu doprinos istraživanja je u prikupljanju konkretnih podataka i njihovoj analizi u svrhu ocjene uspješnosti poslovanja Triglav osiguranja d.d. kao i proučavanje i usporedba s konkurentima a sve pod utjecajem izmjene zakonske regulative i prilagodbe koju nameće ulazak na novo EU tržište.

1.3. Metode istraživanja

Izvori podataka korišteni za ovaj rad su znanstveni i stručni radovi te podaci preuzeti sa službenih internetskih stranica osiguravajućih društava Triglav osiguranja d.d., Croatia Osiguranje d.d. i Allianz Osiguranje d.d. U istraživačkom radu korištene su opće i posebne znanstvene metode. Od općih metoda korištene su metoda dedukcije i indukcije. Deduktivni pristup polazi od teorije prema podacima (jasna teorija koja se temelji na testiranju putem

prikupljenih podataka).¹ Navedeni pristup koristio se u teorijskom dijelu rada. U praktičnom dijelu rada koristio se induktivni pristup koji je poslužio za istraživanje teme te razvija teorijska objašnjenja na temelju prikupljenih i analiziranih podataka (od podataka prema teoriji). Metoda komparacije – je postupak uspoređivanja istih ili srodnih činjenica, pojava, procesa i odnosa, odnosno utvrđivanje njihove sličnosti i razlika u njihovom ponašanju i intenzitetu omogućuje istraživačima da dođu do raznih uopćavanja odnosno novih zaključaka, koji obogaćuju spoznaju. Kroz navedenu metodu uspoređivati će se promatrane varijable, odnosno utjecaj promjena na tržište osiguratelja u Republici Hrvatskoj ulaskom u Europsku Uniju i utjecaj krize u promatranom uzorku, ali i općenito.²

1.4. Struktura rada

Rad je izložen kroz pet cjelina.

U uvodu je opisan problem i cilj istraživanja, navedene su korištene metode istraživanja, te je opisan doprinos istraživanja i prikazana struktura rada.

U drugom dijelu obuhvaćena je industrija osiguranja u Republici Hrvatskoj kao i struktura premije osiguranja.

Treći dio rada analizira utjecaj ulaska Republike Hrvatske na tržište osiguranja Europske Unije kroz proces promjena i prilagodbe zahtjevima europskog tržišta, kao i posljedice primjene liberalizacije tržišta.

U praktičnom četvrtom dijelu analizira se poslovanje društva i usporedba s glavnim konkurentima.

Na kraju rada u petoj cjelini izvodi se zaključak, a potom slijedi popis korištene literature, grafova i tablica.

¹ Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D., Pološki Vokić, N.(2013):Priručnik za metodologiju istraživačkog rada u društvenim istraživanjima, 2. izd., M.E.P.,Zagreb, str.3.

² Isto kao prethodno

2. PREGLED STANJA INDUSTRIJE OSIGURANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ

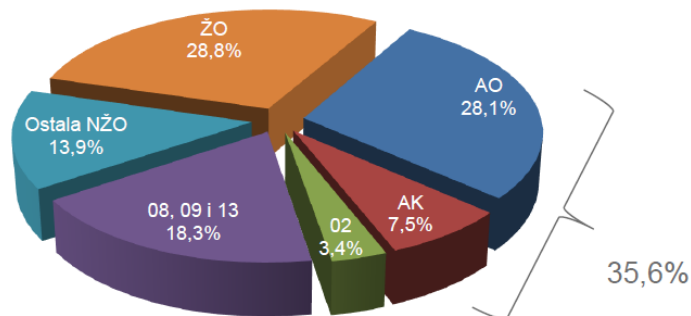
2.1. Tržište osiguranja

„Svrha osiguranja je prenošenje rizika koje nalazimo u našem okruženju s pojedinca na osiguratelja (društvo za osiguranje) sklapanjem ugovora o osiguranju. Na taj se način pojedinac nastoji zaštititi od opasnosti (rizika) koje mu mogu ugroziti život ili nanijeti štete na imovini pri čemu je osnovna karakteristika tih rizika da su budući, neizvjesni i neovisni od naše volje.“³

Tablica br.1: Broj društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj

Vrsta osiguranja	31.12.2014.	31.03.2015.
Životno	7	7
Neživotno	10	10
Složeno	8	8
Reosiguranje	1	1
Ukupno		26

Izvor: Izrada autora prema prikupljenim podacima HANFA

Slika 1. Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj na dan 30.09.2014.

Izvor: HANFA, www.hanfa.hr, pristupljeno dana 19.04.2016.

Na slici 1 prikazan je postotni udio pojedine vrste osiguranja zastupljenog na tržištu osiguranja Republike Hrvatske za 2014. godinu. Približno je jednaka zastupljenost životnih osiguranja kao i dijela autoosiguranja (obvezno osiguranje) iako zbirno police obvezno autoosiguranje i kasko police zajedno čine postotni udio od 35,6% na tržištu (neživotno

³<http://www.centar24.hr/osnovni-pojmovi/pdf>, pristupljeno dana 04.2016.

osiguranje). Treće po zastupljenosti su police imovinske od požarnog osiguranja, ostala osiguranja imovine, ostala osiguranja od odgovornosti ukupno 18,3% te ostalo neživotna osiguranja 13,9%.

	30.06.2013.	30.09.2014.
Društva za osiguranje i reosiguranje*	27+1	26+1
Društva i obrti za zastupanje*	390	386
Društva za posredovanje*	39	42
Kreditne institucije, FINA, HP*	26	27

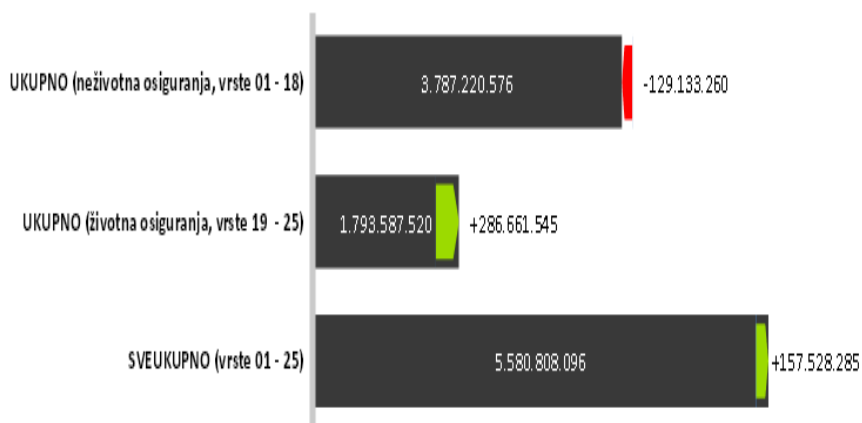
Slika 2. Društva za osiguranje, posredovanje i zastupanja u 2014.

Izvor: HUO, <http://www.huo.hr> pristupljeno dana 05.05.2016.

Slika 2. prikazuje podatke HANFA-e za 2014. godinu koji obuhvaćaju društva za osiguranje i reosiguranje (26+1) što je u odnosu na prethodnu godinu jedno osiguravajuće društvo

na tržištu manje. Zastupljenost društava i obrta za zastupanje se 2014. godine smanjuje za 4 društva, a društva za posredovanje su zastupljenija (povećanje za 3 društva na tržištu). Također, na tržištu osiguranja djelovao je i Hrvatski ured za osiguranje kao udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj te Hrvatski POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU. Poslove zastupanja u osiguranju odnosno posredovanja u osiguranju i reosiguranju na dan 31. prosinca 2014. obavljalo je 241 društvo za zastupanje u osiguranju, 42 društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju, 158 obrta za zastupanje u osiguranju, 25 kreditnih institucija te HP - Hrvatska pošta d.d. Od ukupno 25 društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja su poslovala na dan 31. prosinca 2014., sedam društava obavljalo je isključivo poslove životnih osiguranja, deset društava za osiguranje obavljalo je isključivo poslove neživotnih osiguranja, dok je poslove životnih i neživotnih osiguranja obavljalo osam društava za osiguranje. Broj društava za osiguranje smanjio se u odnosu na dan 31. prosinca 2013. za jedan jer je došlo do pripajanja jednog društva za osiguranje drugome.⁴ Poslove reosiguranja u 2014. obavljalo je jedno društvo za reosiguranje. Prema kumulativnim podacima za 2015. god. 26 društava za osiguranje zaračunali su ukupnu bruto premiju u iznosu od 871.777.194 kune, što predstavlja pad od 1,8% u odnosu na rezultate ostvarene u prethodnoj godini.

⁴ Basler osiguranje Zagreb je 2013. započelo proces spajanja sa Uniqua osiguranjem te su formalno pravno ta dva društva nastavila poslovati pod imenom Uniqua osiguranje (izvor HANFA)

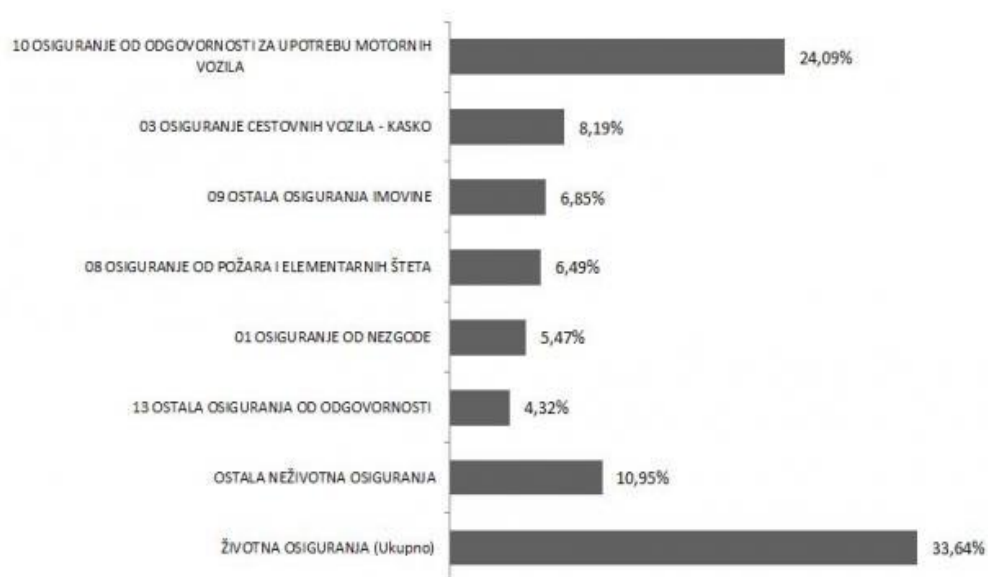
Slika 3: Kretanje premije u razdoblju od 2014/2015 godinu za životna i neživotna osiguranja

Izvor: www.HUO.hr, pristupljeno dana 21.04.2016.

Tržište osiguranja u 2014. bilo je obilježeno liberalizacijom cjenika obveznog osiguranja odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama (dalje u tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti, AO). Naime, nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju društva za osiguranje koja imaju dozvolu za obavljanje poslova obveznih osiguranja u prometu počela su koristiti nove vlastite cjenike premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Liberalizacija je dovela do smanjenja prosječne premije osiguranja od automobilske odgovornosti, što je jedan od glavnih uzroka pada premije u skupini neživotnih osiguranja te posljedično i pada ukupne zaračunate bruto premije društava za osiguranje što prikazuje i slika 3. Za razliku od neživotnih osiguranja, premija životnih osiguranja zabilježila je blagi porast u odnosu na prethodnu godinu.

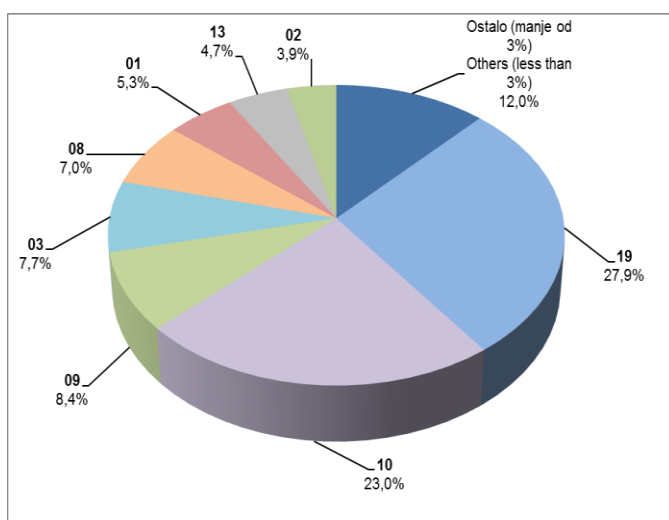
2.2. Struktura premije osiguranja

Slika 4. prikazuje strukturu ukupne premije osiguranja po vrstama osiguranja u 2015. godini. Udio životnih osiguranja iznosi 33,64%. dok se najveći udio neživotnih osiguranja odnosi na AO police u iznosu od 24,09%, zatim slijede kasko police zastupljene sa 8,19% udjela u premiji neživotnih osiguranja.

Slika 4: Struktura ukupne premije osiguranja po vrstama osiguranja od I.-XII. 2015.

Izvor: www.HUO.hr, pristupljeno dana 17.04.2016.

Slika 5: Udio buto zaračunate premije po vrstama osiguranja u 2014.

Izvor: www.HANFA.hr, pristupljeno dana 17.04.2016.

Usporedna analiza udjela premije osiguranja za 2014. i 2015. godinu pokazuje porast zaračunate premije sa 27,9% na 33,64% što je za 5,74 postotna boda više u odnosu na 2014. U premiji neživotnih osiguranja i dalje se bilježi porast kod autoosiguranja 23,0% na 24,09% i ostala osiguranja imovine su u blagom porastu.⁵

⁵ Izvor podaci sa stranice www.HANFA.hr, Izvješće za 2015.

2.2.1. Neživotna osiguranja

Neživotna osiguranja obuhvaćaju veći broj različitih vrsta osiguranja: osiguranje od posljedica nezgode, dobrovoljno zdravstveno osiguranje, osiguranje motornih vozila, šinskih vozila, zračnih i plovni objekata, osiguranje robe u prijevozu, osiguranje imovine, osiguranje od autoodgovornosti, osiguranje od opće odgovornosti za štetu, osiguranje kredita, osiguranje jamstva, osiguranje pravne zaštite, osiguranje pomoći na putovanju i druge vrste neživotnih osiguranja ⁶.

Tablica 2: Prikaz stanja zaračunate bruto premije premije neživotnih osiguranja za 2014. i 2015.god.

	Udio u ukupnoj premiji	ZBP 2014.	ZBP 2015.
AO	24,08%	2.357.112.750	2.101.596.911
NEŽIVOTNA OSIGURANJA UKUPNO	66,36%	5.923.573.258	5.789.300.610
PROSJEČNA PREMIJA AO	-17,02%	1.196.51	992.98

Izvor: Izrada autora prema prikupljenim podacima HANFA

U skupini neživotnih osiguranja, koja čini 66,36% ukupne premije, zaračunata bruto premija za 2015. iznosi 5.789.300.610 kn. Najzastupljenija vrsta osiguranja i nadalje je Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila sa zaračunatom bruto premijom od 2.101.596.911 kn. Bruto premija zaračunata u ovoj vrsti osiguranja i u ovom razdoblju bilježi pad 13,67% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Udio ove vrste osiguranja u ukupnoj premiji je 24,08% . U sklopu Osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, najveći udio ima Obvezno osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od automobilske odgovornosti za štete nanese trećim osobama. Ukupno je tijekom dvanaest mjeseci 2015. sklopljeno 2.023.388 polica odnosno 53.586 polica (+2,72%) više nego u istom periodu 2014. Prosječna premija u Obveznom osiguranju vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od automobilske odgovornosti za štete nanese trećim osobama iznosi 992,98 kn te je 17,02% niža u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.⁷

⁶ http://www.grawe.hr/hr/pojmovi_1587.htm - pristupljeno dana 17.06.2016.

⁷ www.HUO.hr , pristupljeno dana 17.04.2016.

2.2.2. Životna osiguranja

Iz opisa pojmova na stranicama Allianz d.d. (2016)⁸ vidljivo je da životna osiguranja obuhvaćaju osiguranja kod kojih je život, odnosno zdravlje osigurano, a naknada – novčana suma koju društvo za osiguranje isplaćuje može biti jednokratna ili u više rata (renta). Prednosti životnog osiguranja su što se njegovim ugovaranjem omogućuje sigurnost svoje obitelji već se i štedi i pri tom dobija polica životnog osiguranja koja služi kao garancija za kredit.

Tablica 3: Prikaz zaračunate bruto premije života

	UDIO U UKUPNOJ PREMIJI 2015.	ZBP ŽIVOT 2014.	ZBP ŽIVOTA 2015.
ŽIVOTNA OSIGURANJA	33,64%	2.637.784.389	2.934.212.020
KLASIČNO ŽO	28,41%	2.322.926.320	2.478.126.664
RENTNA ŽO	2,77%	136.263.001	241.266.072
OSTALO	2,46%	178.595.068	214.819.284

Izvor: Izrada autora prema podacima HANFA-e

Za skupinu životnih osiguranja zaračunata bruto premija za 2015. iznosi 2.934.212.020 kn, te bilježi porast od 11,24% u odnosu na 2014. U ukupnoj premiji životna osiguranja sudjeluju 33,64% (u 2014. je udio u ukupno zaračunatoj premiji bio 30,81%). U strukturi, najveći udio ima klasično životno osiguranje s premijom u iznosu od 2.478.126.664 kn, odnosno premijom višom 6,68% u odnosu na prethodnu godinu, a koje u skupini životnih osiguranja sudjeluje s 84,46%, te u ukupnoj premiji s 28,41%.

Slijede životna ili rentna osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja sa zaračunatom bruto premijom od 241.266.072 kn i udjelom u ukupnoj premiji 2,77% uz rast u odnosu na prethodnu godinu od 77,06%.

⁸ <https://www.allianz.hr/privatni-korisnici/pojmovi-u-osiguranju/sto-je-zivotno-osiguranje/> pristupljeno dana 17.06.2016.

Vrste osiguranja	PG (u kn)	TG (u kn)	ΔPG mil. HRK	ΔPG %
01 OSIGURANJE OD NEZGODE	472.789.021	477.022.377	+4,2	+0,90
02 ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	278.358.417	329.273.966	+50,9	+18,29
03 OSIGURANJE CESTOVNIH VOZILA - KASKO	645.466.507	714.219.097	+68,8	+10,67
04 OSIGURANJE ZRAČNIH VOZILA - KASKO	7.097.401	7.100.281	+0,0	+0,04
05 OSIGURANJE ZRAČNIH LETJELICA - KASKO	8.322.181	11.105.399	+2,8	+33,44
06 OSIGURANJE PLOVILA	164.166.204	161.173.235	-3,0	-1,82
07 OSIGURANJE ROBE U PRUEVOZU	45.266.349	39.283.825	-6,0	-13,22
08 OSIGURANJE OD POŽARA I ELEMENTARNIH ŠTETA	554.970.323	566.529.379	+11,6	+2,08
09 OSTALA OSIGURANJA IMOVINE	587.741.008	597.654.274	+9,9	+1,69
10 OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZA UPOTREBU MOTORNIH VOZILA	2.434.237.777	2.101.596.911	-332,6	-13,67
11 OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZA UPOTREBU ZRAČNIH LETJELICA	5.743.215	7.448.842	+1,7	+29,70
12 OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI ZA UPOTREBU PLOVILA	41.670.075	45.008.886	+3,3	+8,00
13 OSTALA OSIGURANJA OD ODGOVORNOSTI	301.542.419	377.039.385	+75,5	+25,04
14 OSIGURANJE KREDITA	194.524.147	159.649.357	-34,9	-17,93
15 OSIGURANJE JAMSTVA	6.170.573	4.535.802	-1,6	-26,50
16 OSIGURANJE RAZNIH FINANCIJSKIH GUBITAKA	115.898.857	118.749.987	+2,9	+2,46
17 OSIGURANJE TROŠKOVA PRAVNE ZAŠTITE	2.735.069	2.588.181	-0,1	-5,37
18 PUTNO OSIGURANJE	55.524.656	69.326.629	+13,8	+24,86
19 ŽIVOTNO OSIGURANJE	2.322.926.320	2.478.126.664	+155,2	+6,68
20 RENTNO OSIGURANJE	20.083.123	60.901.074	+40,8	+203,23
21 DOPUNSKA OSIGURANJA ŽIVOTNOG OSIGURANJA	151.657.831	147.618.726	-4,0	-2,66
22 OSIGURANJE ZA SLUČAJ VIJENČANJA ILI ROĐENJA	6.795.651	6.299.483	-0,5	-7,30
23 ŽIVOTNA ILI RENTNA OSIGURANJA KOD KOJIH USLOVJAVATELJ OSIGURANJA SVOJIM RIZIK ULAGA NJA	136.265.001	241.266.072	+105,0	+77,05
24 TONTINE	0	0		
25 OSIGURANJE S KAPITALIZACIJOM	0	0		
	PG (u kn)	TG (u kn)	ΔPG mil. HRK	ΔPG %
UKUPNO (neživotne osiguranja, vrste 01 - 18)	5.922.224.199	5.789.300.610	-132,9	-2,24
UKUPNO (životne osiguranja, vrste 19 - 25)	2.637.725.927	2.934.212.020	+296,5	+11,24
SVEUKUPNO (vrste 01 - 25)	8.559.950.125	8.723.512.630	+163,6	+1,91

Slika 6: Kretanje ukupne premije; I – XII 2014/15

Izvor: www.HUO.hr, pristupljeno dana 17.05.2016.

Slika 6. prikazuje vrste osiguranja i kretanje ukupne premije za razdoblje 2014/15. Prikazani podaci iz tablice prikazuju porast u neživotnim osiguranjima koji se odnosi na osiguranje zračnih letjelica – kasko (33,44 pp), osiguranje od odgovornosti zračnih letjelica (29,70 pp) i ostala osiguranja od odgovornosti (23,04 pp). Ukupno neživotna osiguranja su u padu (-2,24 pp) dok životna osiguranja bilježe rast od 11,24 pp.

3. PROMJENE NAKON ULASKA REPUBLIKE HRVATSKE NA TRŽIŠTE OSIGURANJA EUROPSKE UNIJE

3.1. Proces promjena i prilagodba zahtjevima tržišta Europske Unije

Nakon pristupanja Hrvatske Europskoj uniji 1. srpnja 2013. otvorena su tržišta osiguranja, kako mnogim osigurateljima iz Unije na hrvatsko tržište, tako i hrvatskim osigurateljima na osigurateljno tržište Unije. Na kraju 2014. godine i Republika Hrvatska je prvi put kao članica Unije rangirana prema najvažnijim pokazateljima razvijenosti osiguranja te je smještena u odnosu na 27 drugih članica ovisno u kojoj su mjeri dosadašnja društva zatečena dolaskom novih, jesu li im spremna parirati visinom premije, postojećim i novim vrstama osiguranja, koje će klasične i alternativne prodajne kanale koristiti i uz koje oblike promocije. Najuspješniji osiguratelji će biti oni koji će u ovoj situaciji nastaviti ugovarati što više vrsta životnih i neživotnih osiguranja te promptno rješavati štete i isplaćivati osigurnine na zadovoljstvo osiguranika.

U procesu pristupanja Europskoj uniji buduće zemlje članice usklađivale su svoje zakonodavstvo sa zakonodavstvom Europske unije. U većini tih zemalja u zakonodavnom okviru tržišta osiguranja najveće promjene izvršene su u tri segmenta:

- u regulaciji i liberalizaciji obveznog osiguranja autoodgovornosti,⁹
- u regulaciji adekvatnosti kapitala, s granicom solventnosti i jamstvenim kapitalom,¹⁰
- u ograničenjima na imovinu za pokriće tehničkih pričuva.

Prema Ugovoru o funkcioniranju Europske unije¹¹ osiguratelj iz drugih zemalja članica Unije ima mogućnost provođenja osiguranja na tri načina:

- osnivanjem samostalnog dioničkog društva u državi članici (ovaj se način mogao provoditi i prije ulaska u Uniju);

⁹ Osiguratelj koji ima namjeru ugovarati osiguranja autoodgovornosti u drugoj državi članici Unije, mora u njoj osnovati podružnicu ili drugi organizacijski oblik stalne prisutnosti. Ako nema stalnu prisutnost, mora imati svog predstavnika za rješavanje odštetnih zahtjeva te se mora u toj državi uključiti u članstvo odštenog (garantnog) fonda, kao i u sustav praćenja obveznog osiguranja, sustav registracije vozila itd. Svaka država članica ima svoje karakteristike, a zakonodavstvo Unije jedinstveno je samo u nekim osnovnim elementima, kao što su minimalne svote osiguranja vozila od odgovornosti i odštetni (garantni) fond. Sve druge odredbe su u ingerenciji svake države članice Unije.

¹⁰U Hrvatskoj je Zakonom o osiguranju (NN 151/05) propisan minimalni temeljni kapital društava za osiguranje u iznosu 22,5 milijuna kuna. Izmjenom Zakona 2008. godine propisano je da se ulaskom Hrvatske u Europsku uniju minimalni temeljni kapital povećava na 26,25 milijuna kuna te se svake godine prilagođava postotkom promjene u indeksu potrošačkih cijena ukoliko je promjena veća od 5%. Izvor: HANFA:www.hanfa.hr

¹¹ Čl. 56.

- otvaranjem predstavništva u drugoj državi članici (predstavništvo, zastupstvo ili ured), kada se radi o poslovima po načelu slobode osnivanja koji se primjenjuju u Uniji;
- obavljanjem usluga osiguranja iz matične zemlje u drugoj državi članici bez otvaranja predstavništva, kada se radi o poslovima osiguratelja iz Unije po načelu slobodnog kretanja usluga.

Mogućnosti poslovanja hrvatskih društava za osiguranje ulaskom Hrvatske u Europsku uniju regulirano je direktivama i drugim pravnim aktima Unije koji se odnose na svaku skupinu ili vrstu osiguranja. Poslovanje ovisi o pojedinačnoj odluci svakog društva kojim će se skupinama i vrstama osiguranja baviti, ali i o segmentaciji osiguranika prema kojima će se usmjeriti. Kroz pristupanja u Uniju dosadašnjih članica izdiferencirala su se tri segmenta osiguranika: velike pravne osobe s velikim rizicima, fizičke osobe i ostali osiguranici.¹²

U prvi segment ulaze vrste osiguranja i veliki rizici kod kojih osiguratelj i ugovaratelj osiguranja slobodno ugovaraju sve elemente ugovora, a ugovaratelji su u načelu velike pravne osobe koje imaju svoje entitete i u drugim državama Unije. Kao veliki rizici najčešće se tretiraju imovinski rizici (požar i elementarne nepogode, druga imovinska osiguranja, opća odgovornost i osiguranje različitih financijskih gubitaka), zatim transportni, pomorski i kreditni rizici.

U drugi segment osiguranika ulaze fizičke osobe, za koje uz zakonodavstvo Unije vrijede i nacionalni zakoni svake zemlje. Posebno je važno zakonodavstvo koje uređuje zaštitu osiguranika. Zahtjevi mogu biti različiti: od obveze upotrebe jezika osiguranika, preko prava i suda zemlje osiguranika, do pismene dozvole osigurane osobe za korištenje njegovih osobnih podataka prije sklapanja ugovora o osiguranju.

Treći segment obuhvaća ostale osiguranike: manje pravne osobe, samostalne poduzetnike, ali i obje vrste osiguranja automobila - odgovornost i kasko.

Tablica 4. prikazuje iznose odstupanja zaračunatih bruto premije za životna i neživotna osiguranja u godinama promatranja 2013/2014. Najveće odstupanje zabilježeno je za neživotna osiguranja u iznosu od -8,72%, dok je život odstupio u iznosu od 4,10%. Za životna osiguranja odstupanje pokazuje rast ugovaranja polica životnog osiguranja, a neživotna

¹² Šker, T. (2012.): Slobodan protok kapitala, robe i usluga, Svijet osiguranja, Tectus, Zagreb, br. 4-5, str. 26-27.

osiguranja bilježe pad od 8,72% zaračunate bruto premije u odnosu na 2014. Ukupno stanje zaračunate premije osiguranja je u padu za 5,37%.

Tablica 4.: Tržište osiguranja u Republike Hrvatske nakon ulaska u Europsku Uniju

ZARAČUNATA BRUTO PREMIJA					
	01.01.- 30.09.2013.	01.01.- 30.09.2014.	Udio u ukupnoj premiji	Odstupanje 01.01.-30.09. 2014/2013	
				Kn	%
Životna	1.812.852.378	1.887.143.084	28,76%	74.290.706	4,10%
Neživotna	5.120.216.547	4.673.573.886	71,24%	-446.642.661	-8,72%
Ukupno	6.933.068.925	6.560.716.970	100,00%	-372.351.955	-5,37%

Izvor:Izrada autora prema prikupljenim podacima www.HANFA.hr, pristupljeno dana 19.04.2016.

Tablica 5: Bruto izdaci za osigurane slučajeve u 2013/2014 godini

BRUTO IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE					
	01.01.- 30.09.2013.	01.01.- 30.09.2014.	Udio u ukupnim izdacima	Odstupanje,01.01.- 30.09.2014./2013.	
				Kn	%
Životna	1.062.975.155	1.083.846.248	34,38%	20.871.092	1,96%
Neživotna	2.245.104.911	2.069.112.866	65,62%	-175.992.045	-7,84%
Ukupno	3.308.080.066	3.152.959.114	100,00%	-155.120.953	-4,69%

Izvor:Izrada autora prema prikupljenim podacima www.HANFA.hr, pristupljeno dana 19.04.2016.

Tablica 5. prikazuje bruto izdatke za osigurane slučajeve za 2013/2014. godine poslovanja i mjeri postotno odstupanje za neživotna i životna osiguranja za navedeno razdoblje. Ukupno odstupanje za životna osiguranja je pozitivno što objašnjava rast osiguranih slučajeva za promatrano razdoblje za 1,96%. Izdaci za osigurane slučajeve neživotnih osiguranja bilježe pad u iznosu od 7,84%. Ukupni bruto izdaci za osigurane slučajeve su za 4,69% manji što znači pad isplata šteta ukupno.

Tržište osiguranja u Europskoj uniji još uvijek se nalazi u procesu povezivanja i usklađivanja u jedinstveno tržište. Osnovni razlog tome su proširenja Unije, kojih je do sada bilo pet. Usklađivanje se odnosi kako na propise tako i na praksu zemalja koje su se prije ulaska u

Uniju razlikovale po povijesnom nasljeđu, ekonomskom razvoju, poreznim sustavima, kulturološkom pristupu i drugim relevantnim elementima. Prema zaključku s Konferencije o pismenosti (2011.) stanovništvo Republike Hrvatske slabo je informirano o štednji za mirovinu. Tako prema studiji Ekonomskog instituta¹³ koja je provedena 2011. godine čak 9,7 posto ispitanih nije znalo o obliku osiguranja kao štednji u obliku životnih osiguranja, te se primjećuje određena pasivnost u korištenju kanala informiranja. Osiguravatelji nisu dovoljno aktivni u tom području. Dakle, rezultati studije ukazuju na potrebu daljnjeg educiranja stanovništva te sustavnog informiranja kao i podizanja svijesti o korisnosti životnog osiguranja.

Ulaskom RH na novo europsko tržište izazvalo je promjene u odnosu na regulatore, poslovanje, najvažnijih trendova u prodaji, formiranje novih kanala prodaje, važnost upravljanja rizicima. "Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju došlo je i do znatnih promjena u djelokrugu rada Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga. Kad je riječ o osigurateljnoj djelatnosti, to se prije svega odnosi na nove obveze koje HANFA-i donosi punopravno članstvo u Europskom nadzornom tijelu za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA-i) i Europskom nadzornom tijelu za vrijednosne papire i tržište kapitala (ESMA-i), a potom i na obveze koje proizlaze iz implementacije i primjene novih europskih direktiva Solventnost II, Omnibus II i IMD2. Slijedom toga očekuje se i povećan angažman Hanfe na donošenju novih zakonskih okvira (Zakon o osiguranju) i prilagodbi pratećih propisa za osigurateljnu industriju, kao i povećan nadzor u toj djelatnosti.¹⁴ U registrima Agencije upisano je 25 društava za osiguranje koja su putem svojih matičnih nadzornih tijela dostavila notifikacije o neposrednom pružanju usluga u Hrvatskoj, a obavijesti o eventualnom osnivanju podružnica društava za osiguranje iz država članica na području Republike Hrvatske zasad nisu zaprimljeni. S vremenom će tih društava biti više, no važno je razlikovati namjeru pružanja usluga od samog pružanja usluga. Nije realno očekivati da će svako strano društvo koje se nalazi u registru Agencije biti kontinuirano aktivno u Republici Hrvatskoj. U obzir treba uzeti tradiciju, specifičnost tržišta, marketinške aktivnosti stranih društava, educiranost i otvorenost javnosti stranim institucijama i sl. Hrvatska društva za osiguranje također su već iskoristila mogućnost notifikacije na osnovi slobode pružanja usluge.¹⁵

¹³ Dani hrvatskog osiguranja, Konferencija o financijskoj pismenosti, Bertoneclj, S. Rovinj 2011.

¹⁴ Zanki, S. (2013): Hanfa ne sprječava liberalizaciju, Svijet osiguranja, br.10

¹⁵ Svijet osiguranja,(2013) br.10, intervju Petar-Pierre Matek, predsjednik Upravnog vijeća Hanfe

3.2. Prve posljedice primjene liberalizacije na tržištu

Primjena liberalizacije na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj donijela je opipljiv rezultat i uzrokovala povećanje broja društava inozemnog osnivačkog kapitala: prosječna premija osiguranja automobilske odgovornosti koja je u prvom tromjesečju 2013. iznosila 1623 kune pala je u istom razdoblju 2014. na 1446 kuna. Doneseni su novi uvjeti osiguranja, potpuno različiti od osiguratelja do osiguratelja.¹⁶ Uvode se novine u dosadašnje i novi proizvodi uz obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti: mogućnost sklapanja ugovora na neodređeno vrijeme ili s višegodišnjim trajanjem (do pet godina); nudi se pravna zaštita u kaznenom postupku; auto nezgoda se proširuje na 24-satno pokriće; nove pogodnosti za tzv. AO plus osiguranje; daju se posebne pogodnosti za kombinirano osiguranje motornih vozila (AO plus kasko osiguranje), besplatno djelomično kasko osiguranje (oštećenja stakla, sudar s divljači; besplatna pomoć na cesti/asistencija/, besplatne aplikacije za smart telefone, jeftino osiguranje troškova zamjenskog vozila u slučaju oštećenja osiguranog vozila; uvodi se (dodatni) popust za vjernost; popust za plaćanje u gotovini širi se i na pravne osobe.

Liberalizacija je dovela do smanjenja prosječne premije osiguranja od automobilske odgovornosti, što je jedan od glavnih uzroka pada premije u skupini neživotnih osiguranja te posljedično i pada ukupne zaračunate bruto premije društava za osiguranje. Za razliku od neživotnih osiguranja, premija životnih osiguranja zabilježila je blagi porast u odnosu na prethodnu godinu (vidjeti tablicu 4. na str.18).

Kod autoodgovornosti trebaju se uzeti u obzir odredbe direktiva Unije i odredbe nacionalnog zakonodavstva, pri čemu su posebno važne procedure, zahtjevi i financijske komponente uključivanja u garantni fond. Tržište osiguranja¹⁷ u 2014. bilo je obilježeno liberalizacijom

¹⁶ Prešutno su ukinuti Standardni uvjeti osiguranja automobilske odgovornosti HUO-a, olako prihvaćajući mišljenje da isti (više) nisu mogući, jer da su zabranjeni i Uredbom br. 267/2010. Europske komisije o skupnom izuzeću sporazuma u osiguranju, što pak nije točno, jer su oni i dalje mogući i poželjni, a što pokazuje i praksa njemačkih, austrijskih i nekih drugih osiguratelja. Det. o tome v. Ćurković, Marijan, Jesu li mogući zajednički standardni uvjeti osiguranja?, Svijet osiguranja, Tectus, Zagreb, br. 1-2/2014., str.54.–57.

¹⁷ Pregled stanja tržišta osiguranja u 2014. izrađen je na temelju analize financijskih, statističkih i nadzornih izvještaja dostavljenih Hanfi te provedenog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje i društava za reosiguranje, Hrvatskog POOL-a za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, GIU, Hrvatskog ureda za osiguranje, društava za posredovanje u osiguranju i reosiguranju, društava za zastupanje u osiguranju, obrta za zastupanje u osiguranju, HP - Hrvatske pošte d.d. te kreditnih institucije koje su imale dozvolu za zastupanje u osiguranju. Podaci za prethodne godine iskazani u Godišnjem izvješću Hanfe za 2014. Zakona o osiguranju (NN, br. 151/05, 87/08, 82/09, i 94/14; dalje u tekstu: ZOS), Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja usvojenih od strane Europske unije, kao i uslijed postupanja društava za osiguranje odnosno društava za reosiguranje

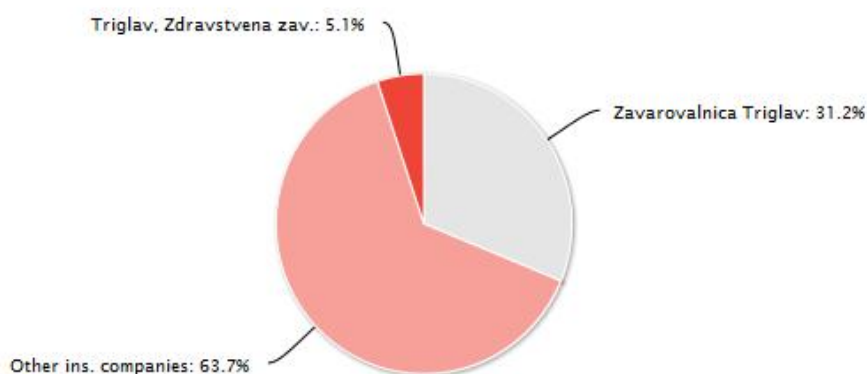
cjenika obveznog osiguranja odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama (dalje u tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti). Naime, nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju društva za osiguranje koja imaju dozvolu za obavljanje poslova obveznih osiguranja u prometu počela su koristiti nove vlastite cjenike premije osiguranja od automobilske odgovornosti. Proces liberalizacije tržišta osiguranja počeo je ukidanjem obvezne primjene zajedničkih uvjeta i Temelnog premijskog sustava za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti u Republici Hrvatskoj te su od 1. siječnja 2008. društva za osiguranje koja provode obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti mogla početi primjenjivati vlastite uvjete i cjenike premije obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti. Međutim, uvjeti i cjenici koje su društva od tada primjenjivala nisu se razlikovali (osim nomotehnički) od zajedničkih uvjeta i cjenika premije koji su bili na snazi do kraja 2007. godine. Stvarni proces liberalizacije započeo je kada su se stekli drugi uvjeti za liberalizaciju kao što su odgovarajuća statistika, iskustvo i dr. Navedeno se dogodilo upravo u vrijeme ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, kada društva više nisu bila dužna sustavno dostavljati tehničke osnove premijskih sustava, nego isključivo uvjete osiguranja 60 dana prije početka njihove primjene.

4. ANALIZA POSLOVANJA TRIGLAV OSIGURANJA D.D. I USPOREDBA S GLAVNIM KONKURENTIMA

4.1. Osnovni podaci o Triglav osiguranju d.d.

Triglav osiguranje d.d. dio je Grupe Triglav koja je osnovana 1990. god. u Sloveniji. Zapošljava oko 5100 ljudi i posluje u ostalih sedam zemalja u regiji (Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Srbija, Crna Gora, Makedonija, Češka iz koje su se lani povukli nakon prodaje) te je dio najveće osigurateljne grupacije u jugoistočnoj Europi. Poslovanje grupe temelji se na četiri segmenta: osiguranje, upravljanje aktivom i imovinom, bankarstvo i ostale djelatnosti ¹⁸

Tržište Zapadnog Balkana njihovo je prirodno tržište jer ga prilično dobro poznaju, a mogućnosti za rast na tržištima Srbije (udio na tržištu 4,2%) i Hrvatske (udio na tržištu 4,4% osmo mjesto) su velike. Prema podacima objavljenim na stranicama Grupe za 2015. godinu u Crnoj Gori imaju udio od oko 38 posto, u Makedoniji su tržišni lider s oko 15 posto, u Bosni i Hercegovini oko 10 posto, a u Sloveniji oko 37 posto ¹⁹. Triglav osiguranje d.d. prisutno je na hrvatskom tržištu od 1967. te s tradicijom dužom od 40 godina s pravom nosi epitet jedne od najstarijih osigurateljskih kuća u Hrvatskoj.

Slika 7. Udio Triglav osiguravajućih kuća na tržištu Slovenije i ostalih zemalja u kojima posluje (vidi prethodni odlomak).

¹⁸ Triglav d.d. (2016): About a Triglav Group (Internet), raspoloživo na : http://www.triglav.eu/en/about_us/pristupljeno dana 17.06.2016.

¹⁹ http://www.triglav.eu/en/investors/financial_highlights/ pristupljeno dana 17.06.2016.

Poslovna mreža Triglav osiguranja u Republici Hrvatskoj sastoji se od približno 70 prodajnih ureda te preko 540 zaposlenih. Time je spremno pružiti kompletnu i pravovremenu osigurateljnu uslugu od sklapanja polica svih vrsta osiguranja, do isplata šteta. Kao svoju misiju navode izgraditi sigurniju budućnost i pri tome se rukovoditi trima vrijednostima koje prožimaju dnevno poslovanje, osobni odnos prema strankama, te odnos prema okolišu:

- Stručnost – u ponudi i profesionalnom odnosu zaposlenika prema strankama.
- Uspješno upravljanje rizicima – nuditi visokokvalitetne osigurateljne proizvode i usluge koji unaprijeđuju financijsku sigurnost njihovih klijenata.
- Društveno odgovorno poslovanje – održivi razvoj tvrtke temelji se na društvenoj odgovornosti, koja se provodi kroz ekonomsku, pravnu, etičku i filantropijsku odgovornost.²⁰

4.2. Opis proizvoda u Triglav osiguranju d.d.

Uzimajući u obzir sve moguće rizike koji nas okružuju, kao i vrijeme u kome živimo, potreba za osiguranjem nameće se sama po sebi. Može se osigurati od različitih nepredviđenih događaja: požara, udara groma, poplave i drugih elementarnih nepogoda, provalne krađe i razbojništva.... ali i od događaja koji su izvjesni, kao što su nedovoljni prihodi u starosti ili činjenice da vremenom imamo sve veću potrebu za adekvatnom zdravstvenom zaštitom. Prije nego što se odlučite za korištenje proizvoda osiguranja, pored svijesti o riziku, potrebno je raspolagati i potpunim i razumljivim informacijama o proizvodima koji se nude na tržištu osiguranja. U Triglav osiguranju d.d. moguće je odabrati sljedeće vrste osiguranja:

- 1. Automobilska osiguranja** - Policom osiguranja od automobilske odgovornosti osigurava se osobna odgovornost prema trećim osobama za štete prouzročene uporabom motornog vozila u zemlji i inozemstvu (obvezno osiguranje vozača i putnika, kasko osiguranje, osiguranje automobilske asistence).
- 2. Osiguranje imovine** - građevinsko osiguranje, od požara, osiguranje apartmana, od potresa, provale, stakla, stambenih pokretnina...

²⁰ <http://www.svijetosiguranja.eu/hr/clanak/2012/4/triglav-int-postaje-centar-osiguranja-zapadnog-balkana,218,7017.html>, pristupljeno dana 03.05.2016.

3. **Životno osiguranje** – investicijsko (omogućava aktivniji pristup osiguranju; kada se sklopi ovakvo osiguranje, osoba nije samo životno osigurana već posredno ulazi i na tržište vrijednosnih papira) i mješovito. Mješovito životno osiguranje je istovremeno i osiguranje i štednja. Prilikom sklapanja osiguranja ugovaratelj osiguranja i osigurana osoba odabiru visinu osiguranog iznosa. U slučaju da osigurana osoba doživi ugovoreno trajanje osiguranja, osiguravatelj isplaćuje korisniku osiguranja osigurani iznos uvećan za pripisanu dobit.
4. **Osiguranje od posljedica nesretnog slučaja** - pokriva rizik smrti zbog posljedica nesretnog slučaja (nezgode) ili trajnog invaliditeta te prolazne nesposobnosti za rad kao posljedice nesretnog slučaja (nezgode) - dnevna naknada - bolnički dani, te osiguranje mjesečne rente u slučaju invaliditeta 50% i više.
5. **Putna osiguranja** - zdravstveno (troškovi koji su povezani s ozdravljenjem u inozemstvu su obično visoki pa odgovarajuće zdravstvene usluge nisu dostupne stoga se ugovara ova vrsta osiguranja) i turističko (ovisno o tome gdje se putuje i na koliko dugo, može se odabrati jedan od paketa turističkog osiguranja).
6. **Osiguranje usjeva i nasada** - Triglav osiguranje d.d. osiguranjem usjeva i nasada omogućuje zaštitu od nepredvidljivih vremenskih događanja i ostalih nezgoda te omogućava ekonomsku sigurnost poljoprivrednicima koji žive uz zemlju i egzistencijalno ovise o njoj.
7. **Osiguranje plovila** - predmet osiguranja su motorne brodice, gliseri, jahte i jedrilice, i to trup plovila s obveznom opremom, pogonskim motorom i/ili jedrima te dodatnom opremom i **zrakoplova** - predmet osiguranja su motorne letjelice, jedrilice i ultralake letjelice i helikopteri i to trup s motorima, propeleri, radijski i navigacijski uređaji, standardni instrumenti i oprema te svi dijelovi potrebni za letenje. Posebnim dogovorom također se može osigurati posebnu opremu, koja nije potrebna za letenje te je pričvršćena za zrakoplov (oprema za aviotretiranje, aerofotogrametriju itd.).²¹

²¹ www.triglav.hr/aktualno/triglav-grupa-s-vise-premije-i-s-vecom-dobiti, pristupljeno dana 05.05.2016.

4.3. Proces preuzimanja rizika osiguratelja Triglav osiguranja d.d.

„Temeljni cilj procesa preuzimanja rizika osiguratelja je ostvarenje stabilnog i profitabilnog portfelja osigurljivih rizika, tj. svih polica osiguranja koje je emitirao osiguratelj ili njegovih pojedinih podgrupa formiranih s obzirom na vrstu osiguranja, područje, podružnicu osiguravajućeg društva ili neki drugi kriterij. Sredstva ostvarena u obliku premija osiguranja, zajedno s prinosima od ulaganja, trebaju biti dostatna za pokriće šteta, troškova osiguratelja te njegovu zaradu.²² Kako bi neko društvo uspješno ostvarilo profitabilan obujam poslovanja, nužno je uvažavanje triju glavnih principa preuzimanja rizika:

- selekcija osiguranika prema standardima preuzimanja rizika osiguravajućeg društva (preuzimatelj rizika treba odabrati one jedinice koje su izložene riziku i zahtjevaju osiguranje, a čije štete ne prelaze pretpostavljene štete pri određivanju premijskih stopa)
- ostvarenje ravnoteže unutar svake grupe osiguranika (prosječna premijska stopa treba biti dovoljna za podmirenje svih odšteta i troškova poslovanja osiguratelja)
- jednakost među osiguranicima (potrebno je postaviti jednake premijske stope za sve osiguranike s istim karakteristikama rizika).²³

Potrebno je educirati prodajnu mrežu o važnosti selekcije kod preuzimanja rizika osiguranja i kreiranju zdravog portfelja temeljenog na analizi povijesti štetnog rezultata prethodnih godina, te odabirati one vrste osiguranja čiji rizik osiguranja ne ugrožava buduće poslovanje. Štete su neizvjestan i nepredvidiv događaj koji može i ne mora nastati u budućnosti ali osiguranje treba u planiranju svog uspješnog poslovanja voditi računa o eventualnom pokriću kroz osiguranje i reosiguranje.

4.3.1. Pokazatelji praćenja rezultata preuzimanja rizika

Svaki osiguratelj treba oblikovati politiku preuzimanja rizika koja treba biti usklađena s ciljevima poslovanja osiguravajućeg društva u smislu ostvarenja profitabilnog poslovanja za vlasnike društva, udovoljavanje zahtjevima osiguranika, regulativnim zahtjevima i određenim potrebama društva. Politikom preuzimanja rizika definiraju se temeljne smjernice ovog složenog procesa kojima će se voditi preuzimatelji rizika pri selektiranju i klasificiranju

²² Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.210.

²³ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.211.-212.

potencijalnih osiguranika. Glavne smjernice definirane politikom preuzimanja rizika osiguravajućeg društva obuhvaćaju :²⁴

- vrste rizika koje osiguratelj može preuzeti u svoje pokriće odnosno vrste osiguranja
- područja osiguranja
- rizike za koje osiguravajuće društvo ne pruža zaštitu
- čimbenike koje je potrebno procijeniti za svaku pojedinačnu vrstu osiguranja
- metode utvrđivanja premija osiguranja
- svote osiguranja
- rizike za čije je preuzimanje potrebno dobiti dopuštenje preuzimatelja rizika na višoj razini i sl.

Redovitim praćenjem izvršavanja poslova preuzimanja rizika, prate se i rezultati. Neželjeni rezultati mogu upućivati na neadekvatnost smjernica i na potrebu njihove korekcije. Za praćenje rezultata preuzimanja rizika osiguravajućeg društva koristi se nekoliko pokazatelja; kvota štete, pokazatelj troškova i kombinirani pokazatelj. Utvrđuju se na slijedeći način:²⁵

Tablica 6. : Prikaz izračuna kvote šteta

Kvota štete (engl.loss ratio) =	Štete	X 100
	Zarađena premija osiguranja	

Izvor: Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.213.

Tablica 7.: Prikaz izračuna pokazatelja troškova

Pokazatelj troškova (engl. expense ratio) =	Troškovi	X 100
	Zarađena premija osiguranja	

Izvor: Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.213.

Kombinirani odnos pokazuje koliko se od ukupne zarađene premije osiguranja troši na pokrivanje naknada šteta i troškova osiguravajućeg društva. Pokazatelj manji od 100 reflektira

²⁴ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.213.

²⁵ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.213.

profitabilan rezultat iz poslova preuzimanja rizika osiguravajućeg društva. U suprotnom, odnosno ako je kombinirani pokazatelj veći od 100%, rezultat preuzimanja rizika je negativan tj. naknada štete i troškovi prelaze svotu ostvarenih premija osiguranja.²⁶

Tablica 8.: Prikaz izračuna kombiniranog pokazatelja

Kombinirani pokazatelj (engl. combined ratio) =	(Kvota štete + pokazatelj troškova) x 100
---	---

Izvor: Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.213.

Tablica 9. prikazuje podatke o ukupnoj zarađenoj premiji, štetama i troškovima u Triglav osiguravajućem društvu d.d. u 2013., 2014. i 2015.godini:²⁷

Tablica 9: Prikaz podataka za izračun kombiniranog pokazatelja za Triglav osiguranje

	2013.	2014.	2015.
Zarađena premija	299.661.000	279.001.000	281.751.000
Štete	216.739.000	189.456.000	205.825.000
Troškovi	175.039.000	164.257.000	164.253.000

Izvor: Izrada autora prema podacima iz godišnjih izvještaja HANFA

Tablica 10: Izračuni pokazatelja

	2013.	2014.	2015.
Kvota šteta	72,32	67,90	73,05
Pokazatelj troškova	58,41	58,87	58,29
Komb. pokazatelj	130,73%	126,77%	131,34%

Izvor:Izrada autora prema podacima iz Godišnjih financijskih izvještaja o poslovanju Triglav osiguranja d.d.

Tablica 10. prikazuje kvote štete, pokazatelje troškova i kombinirane pokazatelje u promatranim godinama. U 2013. godini kombinirani pokazatelj Triglav osiguranja d.d. iznosio je 130,73% što znači da su ukupne štete i troškovi osiguravajućeg društva iznad prihoda od poslova preuzimanja rizika osiguranja za 30,73%. Porast troškova osiguravajućeg društva povećava kombinirani pokazatelj, a njegov visoki postotak može biti i posljedica

²⁶ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb op.cit., str.214.

²⁷ www.HANFA.hr, statistika revidirani i nerevidirani financijski izvještaji

zaračunavanja nižeg iznosa premije od pripadajućeg za pokrivanje rizika ili veliki broj odštetnih zahtjeva. Kombinirani pokazatelj može se računati na razini svih vrsta osiguranja (što je i primjenjeno u izračunima za 2013. i 2014. godine, a poslovanje u 2015. godini prikazuje kombinirani iznos od 131,34% kao rast u odnosu na godinu 2014. što je posljedica porasta kvote šteta.

U 2014. iznos kombiniranog pokazatelja je za cca. 4 postotna boda manji u odnosu na prethodnu godinu.

Podaci o poslovanju Triglav Grupe (vidjeti prilog broj 1.) ukazuju na slijedeće: u usporedbi s 2014. fakturirana bruto premija osiguranja i suosiguranja Triglav grupe povećala se 3 posto - na 919,1 milijun eura, kao što to pokazuju nerevidirani podaci o poslovanju Triglav grupe i matičnog društva (2015.). Kombinirani faktor je za 3,5 postotnih bodova bolji od planiranoga i od vrijednosti 2014. godine (92,8 posto), dok je neto dobit Grupe 4 posto viša nego 2014. godine i iznosi 88,9 milijuna eura. Na prošlogodišnje poslovne rezultate Triglav grupe, osim preuzimanja Skupne pokojninske družbe, značajno su utjecali rast premije na tržištima izvan Slovenije, izostanak masovnih štetnih događaja i ne baš povoljna situacija na tržištima kapitala.²⁸ Poslovanje bolje od planiranog i iznad rezultata 2014. godine.

Kombinirani faktor Grupe Triglav smanjio se na 92,8 posto te je za 3,5 postotnih bodova bolji od planiranoga i od vrijednosti za 2014. godinu, a za 2 postotna boda bolji od dugoročne prosječne ciljne vrijednosti (95 posto). Isto tako se poboljšao i faktor matičnog društva, koji je iznosio 86,2 posto, što je 8,5 postotnih bodova manje nego 2014. godine. Dobit Grupe prije oporezivanja, u visini od 102,5 milijuna eura, 2 posto viša je od lanjske. Neto dobit Grupe u visini od 88,9 milijuna eura, 4 posto je viša nego 2014. godine.

Matično društvo je 2015. godinu završilo sa 68,4 milijuna eura dobiti prije oporezivanja (19 posto bolje nego godinu prije) te je sa 58,5 milijuna eura neto dobiti čak 28 posto bolje nego u 2014. godini. Grupa je ostvarila 12,8-postotnu profitabilnost kapitala, a matično društvo 10,9-postotnu. 2015.godine dosegnuta je visoka razina financijske stabilnosti društva . Visoka ocjena boniteta jedan je on najznačajnijih strateških ciljeva Triglav grupe. Taj cilj društvo je ponovno dosegnulo 2015. godine. Obje agencije S&P i A. M. Best potvrdile su bonitetnu ocjenu A-, obrazloživši je financijskom snagom i uspješnim poslovanjem Grupe. Ocjene odražavaju visoku razinu profitabilnosti poslovanja, čvrstu i rizicima prilagođenu kapitaliziranost, dobro upravljanje rizicima i visok stupanj likvidnosti. Agencija S&P je 2015.

²⁸ Svijet osiguranja, Izdanje za Hrvatsku i Sloveniju , Godina XVIII, Broj II/2016.

poboljšala srednjoročnu prognozu iz stabilne u pozitivnu, a agencija A. M. Best svoju je pozitivnu prognozu samo potvrdila. Na visoku razinu financijske stabilnosti ukazuje i za 2 posto viši cjelokupni kapital (704 mil. eura) te 11 posto povećane bruto tehničke rezerve Triglav grupe (2.600,4 milijuna eura). Obje kategorije su garancija i osnova za uravnoteženo poslovanje te za osiguravanje dugoročne sigurnosti osiguranika.

„Prošla (2014.) godina bila je pod znakom dobrog poslovanja Triglav grupe, potvrde visokih ocjena boniteta i visoke isplate dividende dioničarima. Uspješno su završili razvojne aktivnosti za uvođenje i ostvarenje zahtjeva Solventnosti II. To osiguranjima u Europskoj uniji donosi promjenu u samoj kulturi poslovanja, jer zahtjeva vrednovanje utjecaja pojedine poslovne odluke na profil rizika osiguranja, na njegov kapital i financijsko stanje. Veći je naglasak, dakle, na proaktivnom upravljanju svim rizicima kojima se osiguranje izlaže, a ne samo na dosadašnjoj usklađenosti s pravilima. U Triglav grupi prilagodili su se novim zahtjevima da i po novoj metodi izračunavanja adekvatnost kapitala ostane primjereno visoka”.²⁹

4.4. Analiza odabranih pokazatelja profitabilnosti

Za mjerenje uspješnosti poslovanja osiguravajućeg društva ili svakog poslovnog subjekta, odnosno njegovih ostvarenih performansi moguće je koristiti različite pokazatelje, međutim njihov izbor je najčešće ograničen dostupnošću podataka koji su nužni za njihov izračun. Kako se svi ti podaci odnose na prošlo razdoblje, može se reći da pokazatelji profitabilnosti pokazuje djelovanje poduzeća na temelju povijesnih podataka. Pokazatelji profitabilnosti odražavaju snagu zarade tvrtke odnosno pokazuju da li je poslovno subjekt likvidan i kako upravlja svojom imovinom. Ovi pokazatelji mjere povrat uloženog kapitala, što se smatra najvišom upravljačkom djelatnošću. Pokazatelji uspješnosti poslovanja izračunavaju se kao omjeri. Dvije glavne prednosti pokazatelja profitabilnosti su jednostavnost i integriranje svih podataka o društvu za osiguranje. Nedostaci pokazatelja su korištenje računovodstvenih podataka, zanemarivanje inflacije, neprilagođenost riziku i kombiniranje podataka kroz razdoblje s podacima na određeni datum.³⁰ Profitabilnost se može mjeriti u odnosu na

- obujam prodaje (bruto i neto profitna marža)

²⁹ Slapar, A. (2016): Svijet osiguranja, Izdanje za Hrvatsku i Sloveniju, Godina XVIII, Broj II/2016.

³⁰ Žager, K. i Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia. Zagreb, str. 173.

- ulaganja (profitabilnost imovine i profitabilnost vlastitog kapitala). Izražava se u postocima %. U narednoj analizi promatrat ću kretanje rezultata poslovanja Triglav osiguranja d.d. prikazujući dobiveno za ROA i ROE za promatrano razdoblje od 3 godine.

Povrat na ukupnu imovinu (ROA) pokazuje sposobnost tvrtke da korištenjem raspoložive imovine ostvari. Dobit mjeri snagu zarade tvrtke, odnosno koliko se ostvarilo dobiti prije poreza i kamata na svaku novčanu jedinicu uloženu u imovinu. Računa se dijeljenjem neto dobitka umanjenog za dividende prioritetnih dioničara s ukupnom imovinom (koliko je lipa tvrtka zaradila na svaku kunu imovine). Usporedbom ove stope s kamatom može se zaključiti isplati li se tvrtki zaduživati jer je razlika između ROA i kamatne stope financijska korist od zaduživanja koja pripada dioničarima.

Tablica 11.: Izračun pokazatelja profitabilnosti ROA

Povrat na ukupnu imovinu (ROA) % =	(Neto dob. prije poreza i kamate) - dividende
	Ukupna imovina (AKTIVA)

Izvor: Žager, K. i Žager, L.(1999) :Analiza financijskih izvještaja, Masmedia,Zagreb.

Niski pokazatelj predstavlja stagnantnu prodaju i nisku snagu zarade. ROA se prati u odnosu na uloženo, stoga bi adekvatnija mjera povrata na ukupnu imovinu bio pokazatelj koji u brojniku uključuje i kamate koje predstavljaju povrat vjerovnicima koji su investirali u tvrtku.

Povrat na vlastiti kapital (dioničku glavnici) ROE pokazuje snagu u odnosu na ulaganje dioničara (izražena je prema knjigovodstvenoj vrijednosti). Računa se dijeljenjem neto dobitka umanjenog za dividende prioritetnih dioničara s vlastitim kapitalom - običnom dioničkom glavnicom. Ovaj pokazatelj je najbolja pojedinačna mjera uspješnosti tvrtke u ispunjenju cilja poslovanja u povećanju vrijednosti za dioničare.

Tablica 12.: Izračun pokazatelja profitabilnosti ROE

Povrat na vlastiti kapital (ROE)% =	Neto dobitak nakon prio. dividendi
	Trajni kapital

Izvor: Žager, K. i Žager, L.(1999):Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb.

Pad ROE može se pripisati recesiji i pojačanoj uveznoj konkurenciji, što je preko nižih cijena umanjila profitabilnost vlastitog kapitala (i još više ukupnog). Povrat na vlastiti kapital pokazuje koliko se dobiti ostvarilo na svaku kunu glavnice, tj.koliko je povrat na uloženi kapital. Trajni kapital je vlastiti kapital (kapital koji su osigurali vlasnici uvećan za neraspodjeljene - zadržane dobitke od trenutka osnivanja poduzeća). Iznos zadržanih zarada u pasivi bilance ne pokazuje imovinu konkretno, iznos gotovine raspoloživ za plaćanje obveza i ulaganje, već potraživanje prema imovini tj. koliko je prošlih zarada tvrtka zadržala i uložila u razvoj (u opremu, zalihe, zgrade) umjesto da je podijelila u obliku dividendi – rezultati do kojih se došlo u istraživanju potvrđuju rezultate istraživanja koje su proveli Žager i Žager (1999.) da iznos od 15% pokazuje prosjek za dobro poduzeće. Mjera povrata na vlastiti kapital pokazuje koliko je novčanih jedinica dobiti nakon oporezivanja proizašlo iz 100 kn prosječno uloženog vlastitog kapitala. Ako je stopa povrata na imovinu (ROA) manja od stope povrata na vlastiti kapital (ROE), onda se smatra da je osiguravajuće društvo dobro upravljalo izvorima financiranja. Prema tome, može se dogoditi da dva društva koja imaju istu stopu povrata na pokazatelj ROA, imaju značajno različite vrijednosti ROE pokazatelja. U tom slučaju je ono s višim iznosom ROE bolje upravljalo izvorima financiranja. Isto tako, ako je vrijednost pokazatelja ROE niža od oportunitetne cijene vlastitog kapitala, može se zaključiti kako društvo nije dobro upravljalo vlastitim kapitalom, jer je alternativnim ulaganjem moglo ostvariti bolji poslovni rezultat. U protivnom, profitabilnost osiguravajućeg društva je zadovoljavajuća. Koji od navedena dva pokazatelja ROA i ROE osiguravajuće društvo koristi u analizi financijskih izvještaja ovisi o njegovoj poslovnoj politici.³¹

³¹ Žager, K. i Žager, L.(1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia,Zagreb.

Tablica 13: Pokazatelji profitabilnosti Triglav osiguranja d.d.

	2013.	2014.	2015.
ROA (%)	1,05	0,32	0,3
ROE (%)	5,5	0,79	1,6

Izvor: Izrada autora prema podacima koje je objavilo Triglav osiguranje d.d. za 2015.

U tablici je prema dobivenim izračunima vidljivo da je stopa povrata na imovinu (ROA) u 2013. godini iznosila 1,05%, a u 2014. iznosi 0,32%. Smanjenje pokazatelja je rezultat pada dobiti poslovanja i stagniranja ukupne imovine kroz promatrane godine. Pokazatelj ROA opada iz godine u godinu, ali je u svakoj promatranoj godini manji od pokazatelja ROE što ukazuje na ispravno upravljanje imovinom.

ROE je u 2013. najveći i u 2014. bilježi znatan pad (0,79%) jer se trajni kapital povećao a dobit se smanjila. 2015. za Triglav bilježi rast i smanjenje trajnog kapitala.

4.5. Lideri na hrvatskom tržištu osiguranja u 2015. godini

Kako bi se predstavilo tržište osiguranja korišteni su podaci Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga o bruto dobiti jer je važno koliko osiguravatelj zarađuje, no uzet je u obzir rast bruto premije, ali u relativnom iznosu. Kada se uvažavaju svi parametri u tablicama HANFA-e i Hrvatskog ureda za osiguranje, nekoliko osiguravajućih kuća ostvarilo je uspješne poslovne rezultate. Najveći segment osiguranja u Hrvatskoj je neživotno osiguranje. U tom dijelu najvažnije su police autoosiguranja i osiguranja imovine čija premija sve više raste.

Tablica 14. Osiguravatelji koji su u 2015. zabilježili najveći rast neživotnim osiguranjima

Osiguravajuće društvo	Rast premije u 2015. (mil.)	Bruto dobit u 2015. (mil.)
Croatia osiguranje d.d.	43,58	
Generali osiguranje d.d.	16,7	
Ergo osiguranje d.d.	16,14	
Euroherc osiguranje d.d.		141,6
Jadransko osiguranje d.d.		76,4
Allianz Zagreb d.d.		77,7

Izvor: Izrada autora prema podacima prikupljenim sa stranice <http://lider.media/aktualno/tvrtke-i-trzista/poslovna-scena/najbolji-osiguravatelji-u-hrvatskoj/> pristupljeno dana 07.05.2016.

Najveći rast zaračunate premije u apsolutnom iznosu imalo je Croatia zdravstveno osiguranje. Premija tog društva porasla je za 43,58 milijuna kuna i kraj godine dočekala na rekordnih 173,5 milijuna. Slijedi Generali osiguranje s rastom premija od 16,7 milijuna kuna, te Ergo osiguranje, s rastom od 16,14 milijuna. To osiguranje imalo je ujedno i najveći skok u relativnim iznosima. Naime, zaračunana premija tog društva skočila je lani za nevjerojatnih 667 posto. Još uvijek smo u segmentu neživotnih osiguranja, a na tom tržištu lani je najviše zaradilo Euroherc osiguranje. Bruto dobit iznosila je 141,6 milijuna. Solidan rezultat imala je

još jedna članica Koncerna Agram. Riječ je o Jadranskom osiguranju, koje je lani imalo bruto dobit od 76,4 milijuna. Allianz osiguranje imalo je nešto veću bruto dobit – 77,7 milijuna.

U segmentu životnih osiguranja Croatia osiguranje poslovala je vrlo uspješno i premija je porasla za 116 milijuna kuna što je navedenoj osiguravajućoj kući omogućilo prvo mjesto na ljestvici osiguravajućih društva, a na drugom mjestu je Uniqa, s rastom od 22,8 milijuna.³²

Slika 7. prikazuje dominaciju pet osiguravajućih društava s premijom preko 6 milijardi kuna. Croatia osiguranje drži 26,6% tržišta, na drugom mjestu je prva strana kuća u RH po ostvarenom premijskom prihodu Allianz osiguranje s 14,2%, slijedi ga Euroherc osiguranje 10,2%, Jadransko osiguranje s 6,94% i još jedna osigurateljna kuća austrijske grupacije VIG, Kvarner VIG s udjelom od 5,53%, što ukupno čini 65,33% osigurateljnog tržišta.

Premda je Euroherc, s premijskim minusom od gotovo 92 milijuna kuna, predvodio listu društava koja su lani u odnosu na 2014. ostvarila manju premiju na obveznim autoosiguranjima, popis pak koji je složila Hanfa otkriva kako je to društvo iskazalo najveću dobit prije poreza za 2015. godinu, a iznosila je 147,5 milijuna kuna. Slijedi ga Allianz čija je dobit prošle godine po ovom izvješću dosegla 126 milijuna kuna. Tržišni lider s ugovorenim premijom, koja je bila veća od 2,3 milijarde kuna, Croatia osiguranje, 2014. je bez prethodno odbijenog poreza ostvarilo tek 67 milijuna kuna dobiti dok je Uniqa osiguranje, čija je premija 2014. bila manja oko tri i pol puta naspram rezultata Croatije, na stavci dobit prije poreza objavila kako ima 67 milijuna dobiti prije poreza.

Tablica 15. Top pet društava osiguranja 2015.

DRUŠTVO	PREMIJA (milijuni kn)	DOBIT PRIJE POREZA (milijuni kn)
CROATIA	2,307	67
ALLIANZ	1,190	126
EUROHERC	818	147
UNIQA	670	69
WIENER	545	32

Izvor: Izrada autora prema podacima prikupljenima sa stranica www.HANFA.hr, pristupljeno dana 05.05.2016.

Listu top pet društava po ugovorenoj premiji zaključuje Wiener osiguranje čija je dobit prije poreza iznosila 32 milijuna kuna. Spomenuto izvješće Hanfe nadalje navodi kako je od 23 društva, koliko ih je ostalo na tržištu nakon integriranja Sunce osiguranja u portfelj Agram

³² <http://liderpress.hr/tvrtke-i-trzista/poslovna-scena/najbolji-osiguravatelji-u-hrvatskoj/>, pristupljeno dana 05.05.2016.

životnog osiguranja, s gubitkom poslovalo šest društava. Najveći minus vezan je uz Triglav osiguranje, po preliminarnim podacima iznosi više od 31 milijun kuna, dok je na drugoj poziciji, sa 20,3 milijuna kuna gubitka, Ergo osiguranje. Ostala četiri iskazuju jednocifrene brojke pa se tako uz Izvor osiguranje navodi minus od 5,3 milijuna kuna, slijedi ga Wunstenrot životno sa 4,4 milijuna te Velebit životno sa 2,8 milijuna kuna, dok listu zaključuje Ergo životno osiguranje s 1,5 milijuna kuna minusa.

Ukupno				Neživot				Život			
		2013.	2014.			2013.	2014.			2013.	2014.
1.	CROATIA	28,9%	26,6%	CROATIA	34,7%	32,3%	ALLIANZ	18,6%	20,5%		
2.	ALLIANZ	13,0%	14,2%	EUROHERC	14,8%	14,7%	CROATIA	14,0%	13,9%		
3.	EUROHERC	10,7%	10,2%	ALLIANZ	10,8%	11,4%	UNIQA	12,6%	12,2%		
4.	UNIQA	7,5%	7,6%	JADRANSKO	9,6%	9,4%	WIENER	10,6%	10,6%		
5.	WIENER	6,1%	6,6%	UNIQA	5,5%	5,6%	GRAWE	9,7%	9,3%		
TOP 5		66,2%	65,2%	TOP 5		75,5%	73,5%	TOP 5		65,5%	66,6%
TOP 10		93,0%	84,3%	TOP 10		96,0%	99,9%	TOP 10		88,4%	82,7%

Slika 8.: Prikaz i usporedni rezultati poslovanja top 5 i 10 osiguratelja 2013/2014.god.

Izvor: www.HANFA.hr, pristupljeno dana 05.05.2016.

Slika 8. prikazuje i uspoređuje rezultate poslovanja najboljih 5 osiguratelja na tržištu osiguranja u RH u godinama 2013/2014. U dijelu premije neživotnih osiguranja najbolje rezultate u obje godine ostvarila je Croatia osiguranje d.d., ali je zabilježen pad u 2014. Euroherc je u istom razdoblju promatranja rezultata zabilježio stagnaciju, ali Allianz je u porastu u odnosu na 2013. Jadransko i Uniqa su ostvarili iste rezultate u navedenim godinama za neživotna osiguranja i zadržali pozicije u top pet osiguravajućih društava.

Kod poslovanja u dijelu života, lider na tržištu je Allianz Zagreb d.d. koji bilježi porast za 1,9 postotnih bodova, Croatia je na drugom mjestu, te su iza nje slijedom Uniqa, Wiener i Grawe sa rezultatima koji stagniraju.

4.5.1. Croatia osiguranje d.d.

Croatia osiguranje (Grupa) koja posluje u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Srbiji i Kosovu u 1. polugodištu 2015. ostvarila je prihode u iznosu od 1.667,1 mil. kn što predstavlja povećanje od 4,5% prema ostvarenim prihodima u istom razdoblju prethodne godine. Rashodi Grupe Croatia osiguranja d.d. bez poreza na dobit iznose 1.609,8 mil.kn i bilježe smanjenje od 3,2%. Konsolidirana dobit nakon oporezivanja i udjela manjinskih

dioničara iznosi 39,7 mil.kn.³³ Ukupno zaračunata bruto premija na razini Grupe u prvom polugodištu 2015. iznosi 1.793,5 mil.kuna i bilježi povećanje od 5,9%. Od toga zaračunata bruto premija neživotnih osiguranja iznosi 1.449,5 mil.kn i bilježi smanjenje od 2,4% dok zaračunata bruto premija životnog osiguranja iznosi 344,0 mil.kn i bilježi povećanje od 65,8%.

U poslovima ulaganja sredstava neživotnih i životnih osiguranja Croatia osiguranje d.d. (Grupa) je ostvarila prihode od ulaganja u iznosu od 192,2 mil. kn što čini 11,5% ukupnih prihoda i bilježi povećanje od 19,7%. Ostali prihodi koji se sastoje od prihoda od provizija i naknada, ostalih osigurateljno-tehničkih prihoda te ostalih prihoda u izvještajnom razdoblju iznose 127,1 mil.kn što čini 7,6 % ukupnih prihoda.

U travnju 2014. godine Adris grupa je kupila 39,6 posto dionica Croatia osiguranja, a potom je društvo dokapitalizirala sa 110 milijuna eura, nakon čega je postala vlasnikom 60 posto dionica CO-a. Istoga je mjeseca u državni proračun uplaćena kupoprodajna cijena dionica u iznosu od oko 905 milijuna.

U prvoj fazi restrukturiranja ustanovilo se da postoji višak ljudi u potpornim procesima. Svima njima ponuđeno je mjesto u prodaji, a to je praksa s kojom će se nastaviti i dalje. Dakle, prekvalifikacija zaposlenika koji su do sada radili u potpori jedan je od alata kojima će se ojačati prodaju. Paralelno s tim, pokrenut je i novi val zapošljavanja. Struktura s malo zaposlenika u prodaji ostala je još iz vremena kad je Croatia bila jedini osiguravatelj na tržištu. U međuvremenu je došla konkurencija i pravo je čudo da su u uvjetima otvorenog tržišta toliko dugo izdržali i zadržali ozbiljne tržišne pozicije. Drugi je problem struktura portfelja, premalo su bili orijentirani na građanstvo. I konačno, zastarjeli su tehnološki. Restrukturiranje treba riješiti ova tri problema za koja su drugi osiguravatelji imali po pet do šest godina, a u Croatiji se zbog tržišne situacije moraju riješiti u manje od godinu dana.³⁴

³³ www.crosig.hr/.../o...izvjestaji/2015/cros-fin2015-1h-notrev-k-hr.pdf, pristupljeno dana 05.05.2016.

³⁴ www.baotic.hr/defaultu.aspx?id=91, pristupljeno 05.05.2016.

Tablica 16: Croatia osiguranje d.d. društva za životna i neživotna osiguranja u 2013., 2014. i 2015.godini:³⁵

	2013.ukupno	2014.ukupno	2015.ukupno
Zarađena premija	2.210.676.000	2.034.123.000	2.056.500.000
Štete	1.328.613.000	1.400.000.000	1.333.500.000
Troškovi	980.686.000	852.000.000	812.800.000

Izvor: Izrada autora prema prikupljenim podacima Croatia osiguranja d.d.

Tablica 17: Prikaz dobivenih pokazatelja za društvo Croatia osiguranja d.d.

	2013. ukupno	2014. ukupno	2015.
Kvota štete	60,10	68,82	64,84
Pokazatelj troškova	44,36	41,88	39,52
Komb. pokazatelj	104,46%	110,70%	104,36%

Izvor: Izrada autora prema podacima prikupljenim izvještaja Croatia osiguranja d.d.

Prema prikupljenim podacima iz financijskih godišnjih izvješća za navedene godine u obzir su uzeti podaci za premiju ukupno život i neživot, stoga dobiveni rezultat kombiniranog pokazatelja za 2013. godinu iznosi 104,46% i pokazuje da su ukupne štete i troškovi osiguravajućeg društva iznad prihoda od poslova preuzimanja rizika osiguranja za 4,46% što je i prikazano u tablici 16.

U 2014. godini kombinirani pokazatelj se povećao za 6,24 pp i iznosi 110,70% što pokazuje da su štete i troškovi tog društva iznad prihoda za 10,7pp. Uzimajući u obzir podatke za 2015. godinu kombinirani pokazatelj pokazuje 4,36% ukupne štete i troškove iznad prihoda od poslova preuzimanja rizika u osiguranju.

Kroz sve godine promatranja primjećuje se smanjenje troškova i nastalih šteta. Na rezultat preuzimanja rizika osiguravajućeg društva u kratkom roku mogu djelovati i određeni vanjski čimbenici, kao što su nastupi katastrofalnih šteta, inflatorna kretanja, promjene regulacije i sl. Stoga je pri interpretaciji rezultata preuzimanja rizika važno u obzir uzeti i te čimbenike.³⁶ Prije odlučivanja o prihvatanju odnosno odbijanju rizika, a pri njegovoj procjeni, osim analize prikupljenih informacija o tehničkim karakteristikama rizika i karakteristikama osobe koja traži osiguranje, osiguratelj mora razmotriti mogućnost transfera rizika (najčešće kroz reosiguranje) te uzeti u obzir mogućnost odnosno nemogućnost otkaza i obnavljanja ugovora o osiguranju.³⁷

³⁵ www.crosig.hr/hr/investitori/godisnja-izvjesca, pristupljeno 05.05.2016.

³⁶ Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007.): op.cit., str.215.

³⁷ Isto kao prethodno.

Tablica 18: Prikaz ključnih pokazatelja poslovanja u 2015.

Ključni pokazatelji poslovanja	31.12.2014.	31.12.2015.	Promjena u p.b.
Razmjer šteta (neživot)	60,9%	58,7%	-2,2
Razmjer troškova (neživot)	58,2%	45,4%	-12,8
Kombinirani razmjer (neživot)	119,1%	104,1%	-15,0
Adekvatnost kapitala (neživot)	345,7%	345,4%	-0,3
Adekvatnost kapitala (život)	161,0%	146,9%	-14,1

Izvor: Izrada autora prema podacima prikupljenim iz godišnjeg izvješća Croatia osiguranje za 2015.

*Razmjer šteta = (prihodi od provizija i naknada+Ostali osigurateljno-tehnički prihodi+izdaci za osigurane slučajeve+Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva+promjena posebne pričuve za osiguranja iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik+izdaci za povrate premija+ostali tehnički troškovi) / zarađene premije.

*Razmjer troškova = Troškovi pribave i Administrativni troškovi / Zarađene premije

*Kombinirani razmjer, kao najvažniji pokazatelj uspješnosti u segmentu neživotnih osiguranja, u 2015. godini iznosi 104,1% što je za 15 postotnih bodova bolje u odnosu na isto razdoblje 2014. Razmjer šteta bolji je za 2,2 postotna boda i iznosi 58,7%. Racionalizacija ukupnih troškova poslovanja i smanjenje poslovnih rashoda najviše je utjecalo na poboljšanje razmjera troškova za 12,8 postotnih bodova (u 2015. iznosi 45,4%).

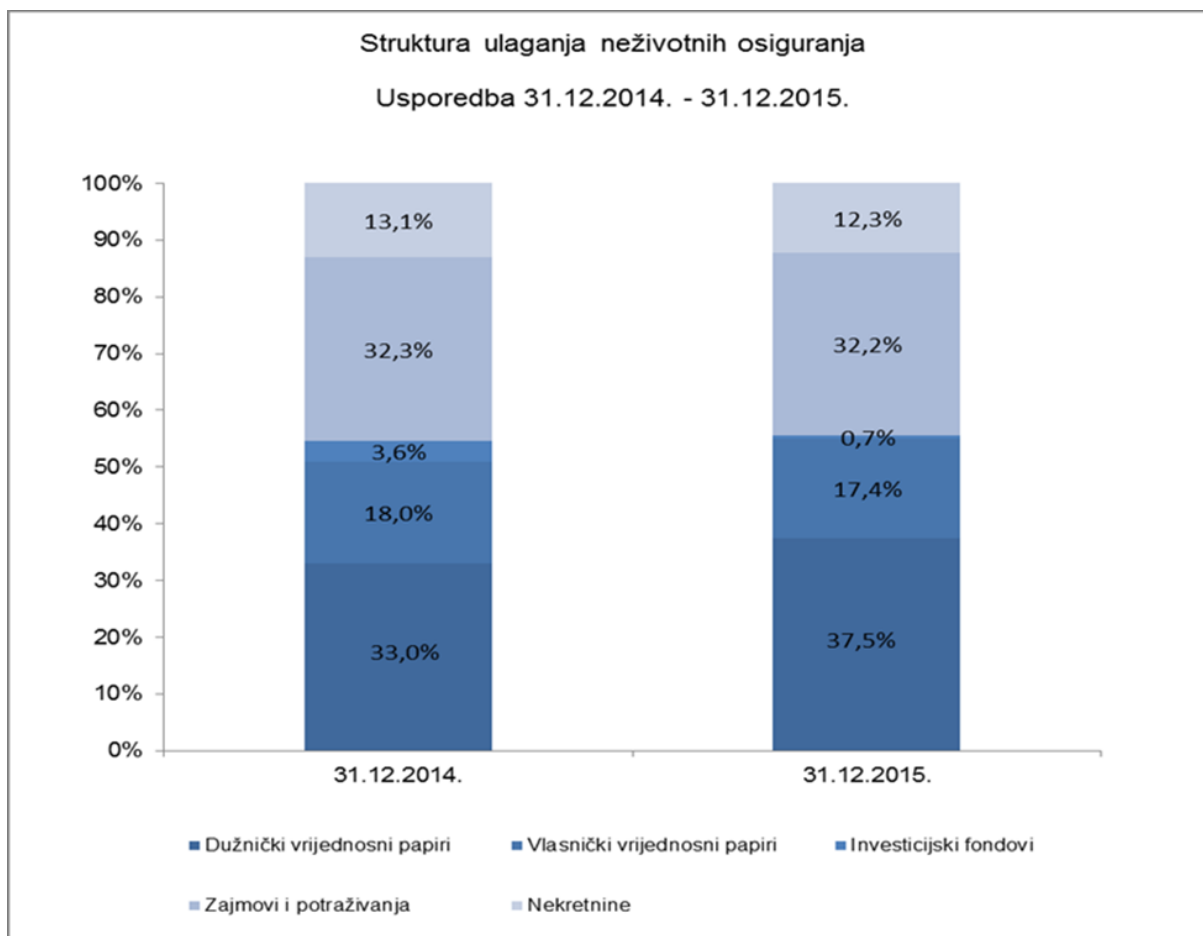
Tablica.19: Pokazatelji profitabilnosti ROA i ROE za Croatia osiguranje d.d.

	2013.	2014.	2015.
ROA (%)	0,22	-4,99	0,56
ROE (%)	1,18	-22,13	2,48

Izvor : Izrada autora prema podacima društva Croatia osiguranje d.d.

U 2013. godini poslovanja ROA je iznosila 0,22. U 2014.godini zabilježen je gubitak nakon oporezivanja u iznosu od 465,7 mil. kn, što je rezultat smanjenja premijskog prihoda, provedenih umanjenja vrijednosti financijske imovine i nekretnina, povećanja pričuve za neistekle rizike te rezervacija za otpremnine (administrativni troškovi rasli su za 18,9% na što je najviše utjecao porast rezervacija za otpremnine). ROA je u navedenoj 2014. bila negativna i iznosila je -4,99. U 2015. povrat na ukupnu imovinu bilježi rast i iznosi 0,56 što je rezultat pada troškova pribave i administrativnih troškova u iznosu od 25,1% (reorganizacija poslovanja). U poslovima ulaganja sredstava neživotnih i životnih osiguranja ostvareni su prihodi u iznosu od 356,0 mil. kuna što je za 5,9% više nego u 2014. Isto tako zabilježeno je

smanjenje bruto likvidiranih šteta za 5% u istoj godini u odnosu na 2014. U poslovnoj 2015. godini Croatia osiguranje d.d. je jedno od najsolventnijih društava u Hrvatskoj s adekvatnosti kapitala od 345,4% u neživotnim i 146,9% u životnim osiguranjima. Ukupna imovina Društva na dan 1.12.2015. godine iznosi 8,4 mlrd.kuna što predstavlja porast od 1,6% u odnosu na prethodnu 2014.³⁸ Smatra se da je rentabilnost imovine bolja što je navedeni koeficijent veći.

Slika 9: Struktura ulaga neživotnih osiguranja u Croatia osiguranju d.d.

Izvor: Godišnje izvješće i finansijski izvještaji za 2015. godinu

ROE je u 2013. iznosila 1,18% i odraz je smanjenja tržišnog rizika kao rezultat smanjenja apetita za rizikom Društva te zadržava granicu solventnosti u životnim i neživotnim osiguranjima kroz praćenje putem premijskog i štetovnog kriterija.³⁹ U 2014. Društvo bilježi gubitak iz poslovanja i ROE bilježi negativan rezultat -22,13%, te u 2015. raste na 2,48% i ostvaruje prihode od ulaganja za 36,8% .

³⁸ Godišnje izvješće i finansijski izvještaji za 2015. Croatia osiguranje d.d. pristupljeno dana 15.06.2016.

³⁹ Izvor: Godišnje izvješće i finansijski izvještaji za 2015. Croatia osiguranje d.d. pristupljeno dana 15.06.2016.

Kroz godinu 2013. pokazatelj ROA je manji u odnosu na ROE što nam daje zaključiti da je Croatia osiguranje pravilno upravljalo financijskom imovinom Društva. U 2014. bilježi gubitak i restrukturiranje stoga su i pokazatelji negativni, dok je u 2015. ROA manja od ROE i raste što je odraz ponovnog uspostavljanja uspješnosti poslovanja i ispravnog upravljanja imovinom i kapitalom.

4.5.2. Allianz Zagreb d.d.

Allianz Grupa je već godinama najveća europska, a i jedna od najvećih svjetskih osiguravajućih kuća. Njena brojna društva su vodeći osiguravatelji na svojim domaćim tržištima. Na globalnoj razini Allianz je prisutan u gotovo 70 zemalja svijeta. Na vrhu međunarodne Grupe je Allianz SE sa sjedištem u Münchenu. Allianz Grupa ima preko 60 milijuna klijenata diljem svijeta kojima nudi obuhvatni servis u područjima osiguranja, skrbi i investicija. Allianz se razlikuje od drugih osiguratelja upravo po multilokalnoj strategiji koja je rezultat opsežnog promatranja i analize političkih i gospodarskih kretanja u Europi. Osnovu tog pristupa čine svjesnost i uvažavanje regionalnih i lokalnih karakteristika pojedinih osiguravajućih tržišta. Iz tog razloga supsidijarna društva za osiguranje zadržavaju svoj poseban lokalni karakter kao i poduzetničku neovisnost. Načelo je "svaki posao se obavlja na lokalnoj razini" što znači da lokalna uprava vodi poslove na lokalnoj razini. U svakoj zemlji gdje posluje, Allianz je među prvih pet osiguravatelja. Allianz je u Hrvatskoj prisutan od 1999. godine, kada njemački Allianz zajedno sa Zagrebačkom bankom preuzima tadašnje Adriatic osiguranje. Nastaje Allianz Zagreb d.d. koji u trenutku preuzimanja ima tržišni udjel od 4,6%. U godinama koje slijede, Allianz u Hrvatskoj bilježi stalan rast poslovanja. Stope raste su iz godine u godinu bile značajno, čak i dvostruko veće od ostatka tržišta. Allianz Zagreb d.d. drži preko 13% tržišnog udjela i ukupno zauzima drugu poziciju među hrvatskim osiguravateljima. Osim u segmentu osiguranja, Allianz se, zajedno sa strateškim partnerom Zagrebačkom bankom, 2001. godine aktivno uključuje u mirovinsku reformu. Iste godine osnovan je AZ obvezni mirovinski fond, a godinu dana kasnije s radom počinju i AZ dobrovoljni mirovinski fondovi, koji su, svaki u svom segmentu uvjerljivo vodeći mirovinski fondovi na hrvatskom tržištu s oko 40% tržišnog udjela. Snažan rast premijskog prihoda pratio je i rast prodajne mreže zastupnika te novih prodajnih mjesta.⁴⁰ U 2015., jednoj od

⁴⁰ Allianz Zagreb d.d., <http://www.allianz.hr/>, pristupljeno dana 20.05.2016.

najizazovnijih godina za osiguravatelje na hrvatskom tržištu, nastavio je uspješno poslovanje usprkos padu premijskih prihoda.⁴¹

U 2015. Allianz Zagreb d.d. je ostvario bruto dobit u iznosu od 125,6 milijuna kuna, što je 11,9 milijuna kuna više u usporedbi s 2014. godinom. Ostvaren rast bruto dobiti koja je dosegla 125,6 milijuna kuna. Zadržana je pozicija lidera u životnim osiguranjima s tržišnim udjelom od 18,26 posto i bruto premijskim prihodom od 535,7 milijuna kuna, a u neživotnim osiguranjima ostvaren je premijski prihod od 655,1 milijuna kuna, dok su ukupni premijski prihodi iznosili 1.190,9 milijuna kuna.

U životnim osiguranjima Allianz je zabilježio pad premijskog prihoda od jedan posto, ali je istodobno uspješno obranio dugogodišnju leadersku poziciju u životnim osiguranjima. Allianzova premija u životnim osiguranjima u 2015. godini dosegla je 535,7 milijuna kuna, a tržišni udjel iznosio je 18,26 posto.

U neživotnim osiguranjima tržište je i lani još uvijek osjećalo posljedice liberalizacije obveznog auto osiguranja koje je prije dvije godine potreslo tržište. Ukupni bruto premijski prihod Allianz u neživotnim osiguranjima u 2015. iznosio je 655,1 milijuna kuna što je 3.2 posto manje u odnosu na godinu ranije.

Tablica 20.: Prikaz ukupno zarađene premije, šteta i troškova na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2013. 2014. i 2015. godini:^{42 43}

	2013.	2014.	2015.
Zarađena premija	1.046.300.000	1.218.090.296	1.190.878.885
Štete	753.091.000	898.716.000	895.200.258
Troškovi	465.389.000	452.965.000	440.509.000

Izvor: izrada autora prema podacima Allianz Zagreb d.d.

Tablica 21.: Izračun pokazatelja šteta i troškova, te kombiniranih pokazatelja za 2013./2014./2015. Allianz Zagreb d.d.

	2013.	2014.	2015.
Kvota štete	71,98	73,78	75,17
Pokazatelj troškova	44,48	37,19	36,99
Komb. pokazatelj	116,46%	110,97%	112,16%

Izvor: Izrada autora prema podacima godišnjih izvještaja Allianz osiguranje d.d.

⁴¹ Allianz Zagreb d.d., <http://www.allianz.hr/>, pristupljeno dana 20.05.2016.

⁴² HUI (2013): Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

⁴³ HUI (2014): Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

U tablici 21. obuhvaćeni su podaci iz financijskih godišnjih izvješća Allianz Zagreb d.d. zbirno životna i neživotna osiguranja stoga dobiveni kombinirani pokazatelji tijekom navedenih godina pokazuju bolje omjere poslovanja ovog društva u odnosu na iste segmente osiguranja u Triglavu i Croatia osiguranju obuhvaćenog razdoblja analize. U 2013. kombinirani pokazatelj prikazuje ukupne štete i troškove za 16,46% iznad prihoda od poslova preuzimanja rizika, u 2014. pokazatelj se smanjuje i omjer se smanjuje na 10,97% iznad prihoda, te u 2015. godini kombinirani pokazatelj iznosi 112,16%. Iako se troškovi smanjuju iz godine u godinu njihov ukupni udio u omjeru zarađene premije i nastalih šteta je dosta veliki.

Tablica 22: Pokazatelji profitabilnosti ROA i ROE za Allianz Zagreb d.d.

	2013.	2014.	2015.
ROA (%)	2,50	1,99	2,2
ROE (%)	1,91	1,68	1,2

Izvor: Izračun autora prema prikupljenim podacima sa stranica HUO

U 2013. godini ROA bilježi 2,50% i rezultat je ostvarenja dobiti prije oporezivanja u iznosu od 125,2 milijuna kn zahvaljujući prvenstveno održavanju stabilne kvote šteta, kontinuiranoj kontroli troškova i stabilnom investicijskom rezultatu. Pokazatelj ROA se u narednoj 2014. smanjio i iznosi 1,99%. Financijska ulaganja Društva u 2014. su povećana i proizlaze iz povećanih prihoda od kamata i dividendi kao i od neto dobiti imovine. Ukupna ulaganja u 2015. su manja u odnosu na prethodnu godinu zbog smanjenih ulaganja u investicijske fondove. Ostala ulaganja su nepromijenjena, a ROA u 2015. iznosi 2,2%.

ROE u 2013. iznosi 1,91%, a glavninu obveza čine obveze iz direktnih poslova osiguranja i reosiguranja, te odgođenog plaćanja troškova koje bilježi povećanje. U narednim godinama ROE bilježi postotni pad (u 2014. kapital i rezerve Društva su se povećale za 23,4%) pokazatelj iznosi 1,68%, u 2015. i dalje bilježi pad i iznosi 1,2%, a Društvo i dalje povećava kapital i rezerve (povećanje od 3,1%). Koeficijenta povrata na imovinu veći je od ROE u svim promatranim razdobljima što je pokazatelj politike upravljanja izvorima financiranja. U navedenoj 2013. godini Allianz osiguranje je za svoje poslovanje dobilo nagradu Zlatna kuna za najbolje osiguravajuće društvo na hrvatskom tržištu stoga su rezultati koji su navedeni u tablici pokazatelji uspješnog poslovanja.

4.5.3. Osvrt i usporedna analiza odabranih pokazatelja Triglav osiguranja d.d. i konkurenata

Industrija osiguranja, iako je tijekom 2015. u tržišnoj utakmici kroz liberalizaciju cjenika na obveznim autoosiguranjima u odnosu na rezultat ostvaren godinu dana prije izgubila gotovo 350 milijuna kuna premije, prošlu je godinu zaključila uz dobit koja za cijelu grupaciju prije oporezivanja iznosi više od 646 milijuna kuna. Otkrivaju to preliminarni podaci o poslovanju grupacije u kalendarskoj 2015. koje je od društava prikupila i složila kroz privremeno izvješće Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa).

Tablica 23: Usporedba pokazatelja profitabilnosti i kombinirani pokazatelj

Pokazatelj	ROA			ROE			KOMB.POK.	
	2013.	2014.	2015.	2013.	2014.	2015.	2013.	2014.
Triglav osiguranje	0,74	0,12	0,3	5,5	0,79	1,6	130,73	126,77
Allianz osiguranje	2,50	1,99	2,2	1,91	1,68	1,2	116,46	110,97
Croatia osiguranje	0,22	-4,99	0,56	1,18	- 22,13	2,48	104,46	110,70

Izvor: Izrada autora prema podacima godišnjih izvješća HANFA za 2013. i 2014. godinu

Tablica 23. prikazuje usporedbu rezultata poslovanja promatranih društava osiguranja za godine 2013., 2014. i 2015. Dobiveni pokazatelji iz tablice navode na zaključak da su za sve promatrane godine upravo Triglav osiguranje d.d. i Croatia osiguranje d.d. najbolje upravljali izvorima financiranja što pokazuje stopa povrata na imovinu (ROA) koja je u svakoj godini manja od stope povrata na vlastiti kapital (ROE). Dobro upravljanje izvorima financiranja pokazuje da je društvo generiralo veću stopu povrata na posuđena sredstva negoli je za njih plaćalo određenu stopu naknade. Croatia osiguranje je u 2014. ostvarila gubitak iz poslovanja što se odrazilo na negativan iznos oba pokazatelja. Razlog lošeg poslovanja je proces privatizacije i reorganizacije unutar društva jer je veliki iznos sredstava rezerviran za isplate otpremnina bivših zaposlenika.

ROA kroz godine za Triglav osiguranje bilježi pad, Allianz uspješno održava stabilnim odnos dobiti i ukupne imovine u promatranom razdoblju, a Croatia osiguranje je, što je vidljivo iz pokazatelja u 2014., iskazala gubitak (posljedica privatizacije, reorganizacije i rezerviranja sredstava kroz administrativne troškove). Smanjivanjem troškova administracije u istoj godini i planiranjem i strategijom povećanja prodajne mreže iz vlastitih radnih kapaciteta ostvaruje ravnotežu i uspostavlja stabilnost poslovanja u narednoj 2015. godini.

5. ZAKLJUČAK

Dugotrajna globalna kriza utjecala je na pad gospodarstava mnogih zemalja, kao i na gospodarstvo Republike Hrvatske, što se odrazilo na poslovanje i nametnulo brojne promjene u sektoru osiguranja kao što su konkurencija, izmjene i provedbe u zakonodavstvu, ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju, uvođenje liberalizacije automobilskeg osiguranja. Zbog nastalog trenda niza zahtjeva prilagodbe tržišta u Republici Hrvatskoj bilo je potrebno analizirati kako su navedene okolnosti utjecale na rezultate poslovanja, profitabilnost osiguravajućih društava kroz godine nakon ulaska na novo europsko tržište.

U godini primjene liberalizacije tržišta osiguranja dozvoljeno je kreiranje vlastitih standarda uvjeta osiguranja od autoodgovornosti što će imati slobodu u određivanju premije osiguranja i nametnuti novu utakmicu na tržištu. Promjene se odnose na različitu podjelu rizika i uvođenje novih premijskih faktora kao što su starost, regije, intenzitet vožnje i dr. Očekuju se i negativne strane nakon primjene liberalizacije na tržištu kroz prežestoku tržišnu utakmicu, cijenu kao faktor prvenstva u odabiru, povećani troškovi poslovanja, potreba za dodatnim kapitalom, štete, likvidacije i dr.

Analizom prikupljenih podataka iz financijskih izvještaja kroz promatrane godine poslovanja za odabrana Društva u radu (Triglav osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d. i Croatia osiguranje d.d.) rezultati pokazuju pad zarađene premije Triglav osiguranja kao i porast kvote šteta što je rezultiralo povećanjem kombiniranog pokazatelja. Triglav osiguranje uspješno zauzima 8. mjesto na tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj i dobro kroz godine upravlja financijskom imovinom. U usporedbi s odabranim konkurentima nije znatno osjetio pad zaračunate premije, a planirane ciljeve iz godine u godinu ostvaruje.

Croatia osiguranje je u 2014. provodila privatizaciju i reorganizaciju što je za posljedicu dovelo do gubitka u poslovnoj godini, usporilo buduća ulaganja i dovelo do smanjenja broja zaposlenih. Politikom smanjenja troškova i smanjenjem administracije uspjela je izbjeći trend pada uspješnosti poslovanja. Kombinirani pokazatelj u 2015. je odraz uspostavljanja stabilnog odnosa šteta i troškova ovog Društva koje je ostalo lider na tržištu osiguranja u Hrvatskoj.

Allianz Zagreb d.d. kao strani osiguratelj u Hrvatskoj posluje prema standardima Grupacije i provodi politiku kontrole troškova, zdravog portfelja, konstantne edukacije, istraživanja

tržišta osiguranja i planiranje budućeg poslovanja. Kroz promatrane godine pokazuje stabilnost poslovanja prema dobivenim pokazateljima, zarađena premijane raste, ali broj šteta se povećao u 2015. Poslujući u dugoročnim uvjetima krize Društva su uspješno prilagodila svoje poslovanje i posluju stabilno. Triglav osiguranje je u 2015. uspjelo poboljšati svoju poziciju na tržištu osiguranja i zauzeti 8. mjesto na ljestvici (prošle godine bio je na 9.).

Rezultati poslovanja za 2015. godinu pokazuju da je tržište osiguranja doživjelo pad bruto premije u području neživotnih osiguranja i da je najveći udio zabilježen kod premije obveznih osiguranja od automobilske odgovornosti. U budućnosti je potrebno uložiti veliki napor u disperziju portfelja odabirom različitih vrsta osiguranja unutar pojedinog Društva kako bi se smanjio rizik i povećala profitabilnost poslovanja. Potreban je zaokret u naglasku na odabir pomorskih osiguranja, te različitih vrsta osiguranja od odgovornosti, kao i ugovaranje višegodišnjih polica osiguranja imovine.

U vremenu koje koristi različite informatičke platforme za prodaju svojih usluga važno je pojednostavniti pristup informacijama i omogućiti on-line korištenje kupnje ponuđenih proizvoda osiguranja. Osiguratelji koji idu ukorak s primjenom i korištenjem razvoja tehnologije u svom poslovanju i omoguće dostupnost kupnje polica u direktnom izboru korisniku neće imati poteškoća s pribavom polica i ugovaranjem nove premije osiguranja. Kao posljedica ulaska Hrvatske u EU sve veća je svijest potrebe informatičke pismenosti koja će kao posljedicu imati povećanje prodaje polica u direktnom odabiru on-line kupnje što bi moglo voditi ka smanjenju prodajne mreže. Osiguravatelji primjenjuju trend smanjenja troškova poslovanja i pojedine segmente poslova daju u outsourcing kojim dolazi do viška radne snage i otpuštanja dijela ljudi iz „back office-a“. Također, primjećen je trend centralizacije poslova kojim se gube radna mjesta na lokalnim razinama poslovanja. Sve navedeno se u budućnosti može odraziti na pad kvalitete pružanja usluge, jer povećanom fluktuacijom radne snage outsourcing partnera dolazi do čekanja na informacije i do „uskog grla“ u pružanju potpore postojećim klijentima.

LITERATURA

1. Ćurak, M. i Jakovčević, D. (2007): Osiguranje i rizici, RRIF, Zagreb
2. HANFA, Godišnje izvješće: Pregled stanja tržišta osiguranja u 2014.
3. HUO: Izvješće o tržištu obveznih osiguranja u prometu i AO za 2013. i 2014. Godinu
4. Slapar, A. (2016): Svijet osiguranja, Izdanje za Hrvatsku i Sloveniju, Godina XVIII, Broj II/2016.
5. Šker, T. (2012.): Slobodan protok kapitala, robe i usluga, Svijet osiguranja, Tectus, Zagreb, str. 4-5, str. 26-27.
6. Tkalac Verčić, A., Sinčić Ćorić, D., Pološki Vokić, N.(2013):Priručnik za metodologiju istraživačkog rada u društvenim istraživanjima, 2. izd., M.E.P.,Zagreb.
7. Zanki, S. (2013): Hanfa ne sprječava liberalizaciju, Svijet osiguranja, br.10
8. Žager, K. i Žager, L. (1999): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

Internetski izvori

www.hanfa.hr

www.huo.hr

www.osiguranje.hr

www.crosig.hr/hr/investitori/godisnja-izvjesca

www.triglav.hr/o-nama/financijska-izvjesca

www.HANFA.hr,statistika revidirani i nerevidirani financijski izvještaji

<http://liderpress.hr/tvrtke-i-trzista/poslovna-scena/najbolji-osiguravatelji-u-hrvatskoj/>

http://www.grawe.hr/hr/pojmovi_1587.htm

<https://www.allianz.hr/privatni-korisnici/pojmovi-u-osiguranju/sto-je-zivotno-osiguranje>

www.baotic.hr/hr/investitori/godisnja-izvjesca

PRILOZI

Prilog 1: Privremeni nerevidirani podaci Triglav osiguranja d.d.

PRIVREMENI NEREVIDIRANI PODACI ZA TRŽIŠTE OSIGURANJA ukupno, na dan 30. rujna 2014. u kunama i postocima

Redni broj	Naziv društva	Ukupna aktiva	Udjel u ukupnoj aktivi	Zaračunata bruto premija (ZBP)	Udjel u ukupnoj ZBP	Dobit (gubitak) prije oporezivanja
1	2	3	4	5	6	7
1	AGRAM LIFE osiguranje d.d.	1.630.501.425	4,4%	143.337.101	2,3%	26.416.334
2	ALLIANZ ZAGREB d.d.	4.429.190.403	12,0%	961.193.611	15,2%	78.732.914
4	BNP Paribas Cardif osiguranje d.d.	177.243.785	0,5%	41.492.003	0,7%	9.216.088
5	CROATIA osiguranje d.d.	8.747.021.646	23,7%	1.863.040.849	29,5%	-168.812.078
6	CROATIA zdravstveno osiguranje d.d.	185.101.147	0,5%	135.999.373	2,2%	11.803.055
7	ERGO osiguranje d.d.	62.086.685	0,2%	11.433.709	0,2%	-18.247.604
8	ERGO životno osiguranje d.d.	174.571.984	0,5%	1.078.013	0,0%	-599.408
9	Erste osiguranje Vienna Insurance Group d.d.	671.240.742	1,8%	108.338.756	1,7%	10.356.720
10	EUROHERC osiguranje d.d.	2.853.826.364	7,7%	647.785.910	10,3%	132.611.362
11	GENERALI OSIGURANJE d.d.	1.220.314.165	3,3%	281.198.581	4,5%	7.240.786
12	GRAWE Hrvatska d.d.	3.130.489.063	8,5%	286.967.423	4,5%	49.663.852
13	HOK - OSIGURANJE d.d.	376.075.616	1,0%	139.094.197	2,2%	25.553.433
14	Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.	50.093.014	0,1%	7.773.880	0,1%	397.721
15	IZVOR OSIGURANJE d.d.	88.745.264	0,2%	31.427.327	0,5%	-7.340.462
16	JADRANSKO OSIGURANJE d.d.	1.787.380.465	4,8%	412.674.919	6,5%	91.750.002
17	KD životno osiguranje d.d.	57.942.511	0,2%	11.172.310	0,2%	-3.562.596
18	MERKUR OSIGURANJE d.d.	2.396.783.130	6,5%	191.425.707	3,0%	23.379.311
19	Societe Generale Osiguranje d.d.	129.034.808	0,3%	29.584.635	0,5%	7.860.081
20	SUNCE OSIGURANJE d.d.	296.745.231	0,8%	37.918.989	0,6%	12.411.854
21	TRIGLAV OSIGURANJE d. d.	1.039.870.990	2,8%	251.815.974	4,0%	8.085.967
22	UNIQA osiguranje d.d.	3.768.271.122	10,2%	216.328.155	3,4%	15.853.492
23	VELEBIT OSIGURANJE d.d.	150.029.458	0,4%	44.203.458	0,7%	-534.187
24	VELEBIT ŽIVOTNO OSIGURANJE d.d.	64.693.569	0,2%	14.060.379	0,2%	-1.616.903
25	Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d.	3.416.125.819	9,2%	424.342.184	6,7%	19.493.934
26	Wüstenrot životno osiguranje d.d.	71.831.156	0,2%	15.648.430	0,2%	-3.147.726
27	CROATIA LLOYD d.d. za reosiguranje	866.300.373	100,0%	285.835.172	100,0%	-16.050.179
	UKUPNO društva za osiguranje	36.975.209.561	100,0%	6.309.335.872	100,0%	326.965.941
	UKUPNO društva za reosiguranje	866.300.373	100,0%	285.835.172	100,0%	-16.050.179
	UKUPNO	37.841.509.934		6.595.171.043		310.915.762

- podaci u tablici su privremeni i nerevidirani, te prikupljeni od društava za osiguranje odnosno društava za reosiguranje

- stupac 4 - udjel društava za osiguranje izračunat je u odnosu na ukupnu aktivu isključivo društava za osiguranje; udjel društava za reosiguranje izračunat je u odnosu na ukupnu aktivu isključivo društava za reosiguranje

- stupac 6 - udjel društava za osiguranje izračunat je u odnosu na ukupnu ZBP isključivo društava za osiguranje; udjel društava za reosiguranje izračunat je u odnosu na ukupnu ZBP isključivo društava za reosiguranje

Prilog 2: Račun dobiti i gubitka – kumulativno razdoblje
Croatia osiguranje d.d.

U razdoblju: 01.01.2015.-31.12.2015.

u kunama

Naziv pozicije	AOP oznaka	Tekuće razdoblje		
		Život	Neživot	Ukupno
1	2	3	4	5(3+4)
I. Zarađene premije (prihodovane) (AOP 125 do 132)	124	600.299.705	2.087.939.586	2.688.239.291
1. Zaračunate bruto premije	125	602.099.511	2.365.761.048	2.967.860.559
2. Premije suosiguranja	126		1.435.264	1.435.264
3. Ispravak vrijednosti i naplaćeni ispravak vrijednosti premije osiguranja/suosiguranja	127		-8.600.959	-8.600.959
4. Premije predane u reosiguranje	128	-578.856	-276.660.918	-277.239.773
5. Premije predane u suosiguranje	129		-1.807.087	-1.807.087
6. Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	130	-1.296.203	7.489.021	6.192.817
7. Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguratelja	131	75.253	917.396	992.649
8. Promjena pričuva prijenosnih premija, udio suosiguratelja	132		-594.180	-594.180
II. Prihodi od ulaganja (AOP 134 + 135 + 139 + 140 + 141 + 145 + 146)	133	126.450.875	310.496.156	436.947.031
1. Prihodi od podružnica, pridruženih društava i sudjelovanja u zajedničkim ulaganjima	134		21.310.284	21.310.284
2. Prihodi od ulaganja u zemljišta i građevinske objekte (AOP 136 do 138)	135	39.685	76.154.949	76.194.634
2.1. Prihodi od najma	136	39.685	53.824.353	53.864.039
2.2. Prihodi od povećanja vrijednosti zemljišta i građevinskih objekata	137		22.330.596	22.330.596
2.3. Prihodi od prodaje zemljišta i građevinskih objekata	138			
3. Prihodi od kamata	139	121.417.066	146.354.219	267.771.285
4. Nerealizirani dobici od ulaganja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	140	756.656	2.345.991	3.102.647
5. Dobici od prodaje (realizacije) financijskih ulaganja (AOP 142 do 144)	141	3.043.130	11.874.784	14.917.914
5.1. Ulaganja po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	142	1.579.972	5.081.959	6.661.930
5.2. Ulaganja raspoloživa za prodaju	143	1.463.158	6.792.826	8.255.984
5.3. Ostali dobici od prodaje financijskih ulaganja	144			
6. Neto pozitivne tečajne razlike	145		15.849.466	15.849.466
7. Ostali prihodi od ulaganja	146	1.194.338	36.606.462	37.800.800
III. Prihodi od provizija i naknada	147	16.422	37.153.824	37.170.246
IV. Ostali osigurateljno-tehnički prihodi, neto od reosiguranja	148	44.755	33.431.262	33.476.018
V. Ostali prihodi	149	257.451	118.157.672	118.415.123
VI. Izdaci za osigurane slučajeve, neto (AOP 151 + 155)	150	-	-	-
1. Likvidirane štete (AOP 152 do 154)	151	301.942.149	1.266.648.781	1.568.590.931
1.1. Bruto iznos	152	299.326.179	-	-
1.2. Udio suosiguratelja	153	299.326.179	1.281.416.971	1.580.743.151
1.3. Udio reosiguratelja	154		-	-
2. Promjena pričuva za štete (AOP 156 do 158)	155	299.326.179	1.353.912.643	1.653.238.822
2.1. Bruto iznos	156		1.764.797	1.764.797
2.2. Udio suosiguratelja	157		70.730.875	70.730.875
2.3. Udio reosiguratelja	158		-	-
VII. Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja (AOP 160 + 163)	159	-2.615.970	14.768.190	12.152.220
1. Promjena matematičke pričuve osiguranja (AOP 161 + 162)	160	-2.615.970	-4.499.731	-7.115.701
			531.525	531.525
			18.736.396	18.736.396
			-	-
		229.950.660	31.083.305	-198.867.355
		229.950.660		-229.950.660

1.1. Bruto iznos	161	-		-229.901.451
1.2. Udio reosiguratelja	162	-49.209		-49.209
2. Promjena ostalih tehn. pričuva, neto od reosiguranja (AOP 164 do 166)	163		31.083.305	31.083.305
2.1. Bruto iznos	164		31.083.305	31.083.305
2.2. Udio suosiguratelja	165			
2.3. Udio reosiguratelja	166			
VIII. Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja (AOP 168 do 170)	167	-29.111.101		-29.111.101
1. Bruto iznos	168	-29.111.101		-29.111.101
2. Udio suosiguratelja	169			
3. Udio reosiguratelja	170			
IX. Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja (AOP 172 + 173)	171			
1. Ovisni o rezultatu (bonusi)	172			
2. Neovisni o rezultatu (popusti)	173			
X. Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto (AOP 175+179)	174	-	-	-
1. Troškovi pribave (AOP 176 do 178)	175	131.760.859	1.031.446.525	1.163.207.384
1.1. Provizija	176	-72.953.206	-422.998.635	-495.951.841
1.2. Ostali troškovi pribave	177	-45.125.524	-270.425.945	-315.551.469
1.3. Promjena razgraničenih troškova pribave	178	-27.827.682	-152.572.689	-180.400.371
2. Troškovi uprave (administrativni troškovi) (AOP 180 do 182)	179			
2.1. Amortizacija materijalne imovine	180	-58.807.653	-608.447.890	-667.255.544
2.2. Plaće, porezi i doprinosi iz i na plaće	181	-2.084.076	-51.852.354	-53.936.430
2.3. Ostali troškovi uprave	182	-30.983.006	-277.685.789	-308.668.795
XI. Troškovi ulaganja (AOP 184 do 189)	183	-25.740.572	-278.909.747	-304.650.319
1. Amortizacija (građevinski objekti koji ne služe društvu za obavljanje djelatnosti)	184	-23.990.882	-111.111.805	-135.102.687
2. Kamate	185			
3. Umanjenje vrijednosti ulaganja	186		-1.519.499	-1.519.499
4. Gubici ostvareni pri prodaji (realizaciji) financijske imovine	187	-16.836.603	-29.946.800	-46.783.402
5. Usklađivanje financijske imovine po fer vrijednosti kroz RDG	188	-90.065	-2.512.782	-2.602.848
6. Negativne tečajne rezlike	189		-2.651.262	-2.651.262
7. Ostali troškovi ulaganja	190	-6.105.469		-6.105.469
XII. Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja (AOP 192 + 193)	191	-958.745	-74.481.463	-75.440.208
1. Troškovi za preventivnu djelatnost	192	-653.266	-57.642.206	-58.295.472
2. Ostali tehnički troškovi osiguranja	193		-964.538	-964.538
XIII. Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja	194	-653.266	-56.677.668	-57.330.934
XIV. Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije poreza (AOP 124+133+147+148+149+150+159+167+171+174+183+191+194)	195	-875	-19.275.399	-19.276.275
XV. Porez na dobit ili gubitak (AOP 197+198)	196	9.659.416	132.137.089	141.796.504
1. Tekući porezni trošak	197	-1.533.467	-33.326.034	-34.859.501
2. Odgođeni porezni trošak (prihod)	198	-742.220	-15.539.137	-16.281.356
XVI. Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja poslije poreza (AOP 195-196)	199	-791.247	-17.786.897	-18.578.145
	199	8.125.949	98.811.055	106.937.004

1. Pripisano imateljima kapitala matice	200	7.838.710	99.776.336	107.615.046
2. Pripisano nekontrolirajućim interesima	201	287.239	-965.281	-678.042
XVII. UKUPNI PRIHODI	202	726.277.961	2.569.391.603	3.295.669.564
XVIII. UKUPNI RASHODI	203	718.152.013	2.470.580.548	3.188.732.560
XIX. Ostala sveobuhvatna dobit (205 do 211 - 212)	204	-6.101.781	-19.801.642	-25.903.424
1. Dobici/gubici proizašli iz preračunavanja financijskih izvještaja inozemnog poslovanja	205		672.570	672.570
2. Dobici/gubici proizašli iz revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju	206	-6.101.781	-20.555.164	-26.656.945
3. Dobici/gubici proizašli iz revalorizacije zemljišta i građevinskih objekata koji služe društvu za obavljanje djelatnosti	207		80.952	80.952
4. Dobici/gubici proizašli iz revalorizacije druge materijalne (osim zemljišta i nekretnina) i nematerijalne imovine	208			
5. Učinci od instrumenata zaštite novčanog toka	209			
6. Aktuarski dobici/gubici po mirovinskim planovima s definiranim mirovinama	210			
7. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti pridruženih društava	211			
8. Porez na dobit na ostalu sveobuhvatnu dobit	212			
XX. Ukupna sveobuhvatna dobit (199+204)	213	2.024.168	79.009.413	81.033.581
1. Pripisano imateljima kapitala matice	214	1.736.929	80.061.580	81.798.508
2. Pripisano nekontrolirajućim interesima	215	287.239	-1.052.167	-764.928
XXI. Reklasifikacijske usklade	216			

Napomena: Podatke pod AOP 200, 201, 214 i 215 popunjavaju društva za osiguranje koja sastavljaju konsolidirane financijske izvještaje

Prilog 3: Pokazatelji poslovanja Croatia osiguranje za 2013. godinu

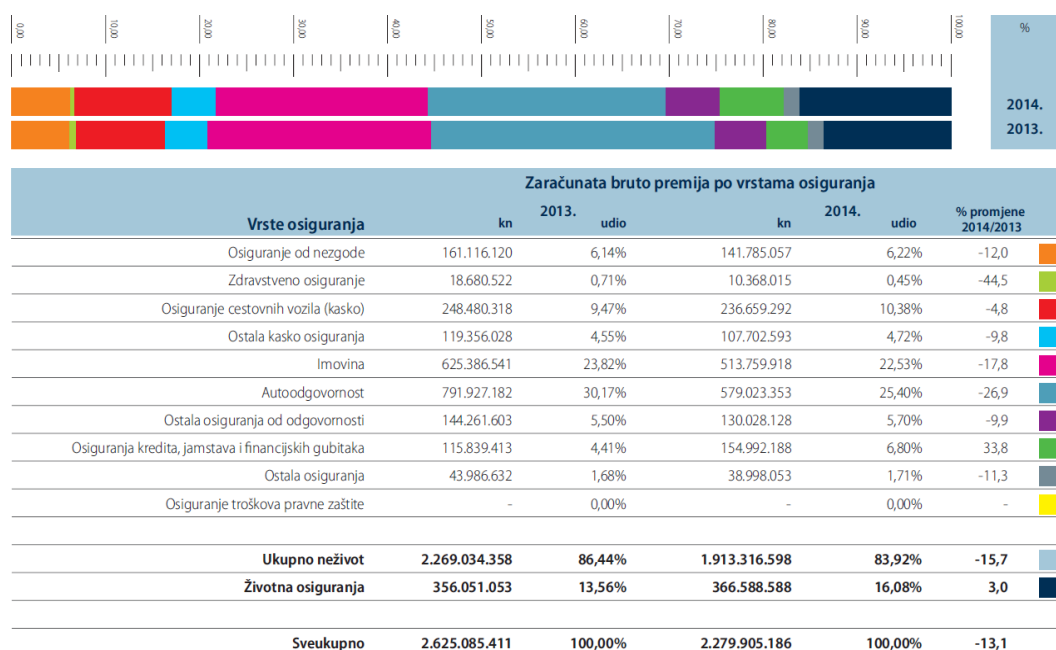
Pokazatelji poslovanja

u kn

OPIS	PLAN 2013.	I. – XII. 2012.	I. – XII. 2013.	INDEKS 4 : 2	INDEKS 4 : 3
1	2	3	4	5	6
RAČUN DOBITI I GUBITKA – PODACI					
Ukupni prihodi (bez odgođenog poreznog troška)	2.632.208.367	2.796.057.422	2.637.624.561	100,2	94,3
Zaračunata bruto premija	2.624.581.367	2.707.693.805	2.625.085.411	100,0	96,9
Ukupni rashodi (bez tekućeg poreznog troška)	2.490.127.860	2.655.713.578	2.625.010.532	105,4	98,8
Likvidirane štete, bruto	1.686.730.000	1.601.347.002	1.627.273.804	96,5	101,6
Dobit prije oporezivanja (bruto dobit)	142.080.507	140.343.844	12.614.028	8,9	9,0
Dobit nakon oporezivanja (neto dobit)	113.664.406	118.425.061	17.268.395	15,2	14,6
BILANCA – PODACI					
Ukupna imovina	7.953.292.928	8.154.969.994	7.978.394.606	100,3	97,8
Kapital i rezerve	1.790.524.878	1.751.600.522	1.466.576.296	81,9	83,7
Tehničke pričuve	5.686.737.624	5.720.743.463	5.630.618.648	99,0	98,4
Posebna pričuva ŽO kod kojih ugovaratelj preuzima investicijski rizik	15.000.000	11.425.214	8.388.857	55,9	73,4
Ulaganja	5.657.803.680	5.625.259.913	5.699.298.372	100,7	101,3
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI					
ROA (rentabilnost imovine %) (neto dobit / aktiva)	1,4	1,45	0,22	15,5	14,9
ROE (rentab. vlastitog kapitala %) (neto dobit / kapital i rezerve)	6,3	6,76	1,18	18,7	17,4
Bruto profitna marža (%) (bruto dobit / ukupni prihod)	5,4	5,02	0,48	8,9	9,5
OSIGURATELJNI POKAZATELJI (NEŽIVOT)					
Kvota šteta	57,0	53,5	50,3	88,3	94,1
Kvota troškova	35,2	33,2	38,3	108,7	115,2
Kombinirana kvota	92,2	86,7	88,6	96,1	102,2
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI					
Ekonomičnost ukupnog poslovanja (uk.prihodi /uk.rashodi %)	105,7	105,3	100,5	95,1	95,4

Izvor:Godišnje izvješće Croatia osiguranja d.d. za 2013.

Prilog 4: Zaračunata bruto premija po vrstama osiguranja u Croatia osiguranju d.d. 2013/14

Izvor:HUO (2014):Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

Prilog 5: Izvještaj o novčanim tokovima Croatia osiguranja d.d. Indirektna metoda

U razdoblju: 01.01.-31.12.2015.

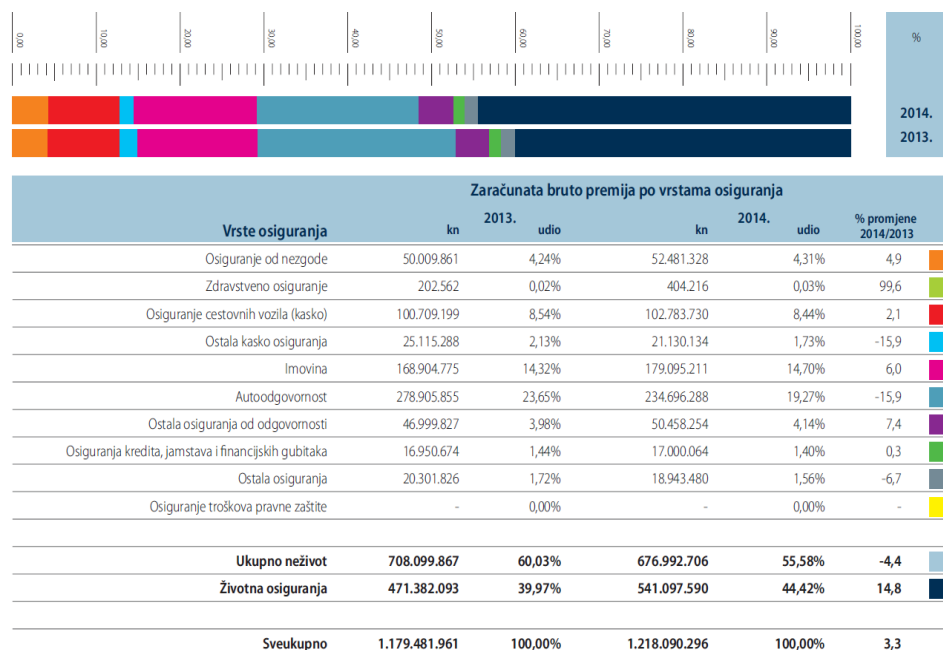
u kunama			
Opis pozicije	AOP oznaka	Prethodno razdoblje	Tekuće razdoblje
1	2	3	4
I. NOVČANI TOK IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI (002+013+031)	001	-892.078.927	-98.882.349
1. Novčani tok prije promjene poslovne imovine i obveza (AOP 003+004)	002	-210.574.245	-18.489.557
1.1. Dobit/gubitak prije poreza	003	-556.579.911	141.796.504
1.2. Usklađenja: (AOP 005 do 012)	004	346.005.666	160.286.062
1.2.1. Amortizacija nekretnina i opreme	005	53.020.079	45.330.072
1.2.2. Amortizacija nematerijalne imovine	006	7.227.920	8.606.357
1.2.3. Umanjenje vrijednosti i dobici/gubici od svođenja na fer vrijednost	007	442.454.072	89.726.881
1.2.4. Troškovi kamata	008	1.594.778	1.519.499
1.2.5. Prihodi od kamata	009	-250.077.036	267.771.285
1.2.6. Udjeli u dobiti pridruženih društava	010	12.439.628	-13.761.662
1.2.7. Dobici/gubici od prodaje materijalne imovine (uključujući zemljišta i građevinske objekte)	011	-34.755.002	-23.270
1.2.8. Ostala usklađenja	012	114.101.226	-23.912.653
2. Povećanje/smanjenje poslovne imovine i obveza (AOP 014 do 030)	013	-644.293.922	-65.655.717
2.1. Povećanje/smanjenje ulaganja raspoloživih za prodaju	014	-961.158.252	745.161.063
2.2. Povećanje/smanjenje ulaganja koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	015	204.288.996	175.557.858
2.3. Povećanje/smanjenje depozita, zajmova i potraživanja	016	-459.570.188	142.127.911

2.4. Povećanje/smanjenje depozita kod preuzetog poslovanja osiguranja u reosiguranje	017	0	0
2.5. Povećanje/smanjenje ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja	018	3.077.354	-29.270.814
2.6. Povećanje/smanjenje udjela reosiguranja u tehničkim pričuvama	019	-15.022.685	-18.822.395
2.7. Povećanje/smanjenje porezne imovine	020	-127.998.121	44.379.004
2.8. Povećanje/smanjenje potraživanja	021	382.262.189	189.815.054
2.9. Povećanje/smanjenje ostale imovine	022		0
2.10. Povećanje/smanjenje plaćenih troškova budućeg razdoblja i nedospjele naplate prihoda	023	-15.157.006	-5.299.784
2.11. Povećanje/smanjenje tehničkih pričuva	024	152.893.294	196.422.417
2.12. Povećanje/smanjenje tehničkih pričuva životnog osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja	025	-3.077.354	29.270.814
2.13. Povećanje/smanjenje poreznih obveza	026	14.861.302	2.069.345
2.14. Povećanje/smanjenje depozita zadržanih iz posla predanog u reosiguranje	027	8	0
2.15. Povećanje/smanjenje financijskih obveza	028	-9.129.413	-29.958.906
2.16. Povećanje/smanjenje ostalih obveza	029	138.064.545	-
2.17. Povećanje/smanjenje odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja	030	51.371.411	88.849.866
3. Plaćeni porez na dobit	031	-37.210.760	-14.737.074
II. NOVČANI TOK IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI (AOP 033 do 046)	032	418.867.434	71.482.565
1. Primici od prodaje materijalne imovine	033	9.653.811	1.057.820
2. Izdaci za nabavu materijalne imovine	034	-38.925.544	-25.804.474
3. Primici od prodaje nematerijalne imovine	035	3.849.228	0
4. Izdaci za nabavu nematerijalne imovine	036	-8.293.535	-12.640.918
5. Primici od prodaje zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti	037	0	145.175
6. Izdaci za nabavu zemljišta i građevinskih objekata koji ne služe društvu za provođenje djelatnosti	038	-7.433.821	-2.270.892
7. Povećanje/smanjenje ulaganja u podružnice, pridružena društva i sudjelovanje u zajedničkim ulaganjima	039	-1.527.785	0
10. Primici od ulaganja koja se drže do dospelja	040	521.244.054	303.049.979
11. Izdaci za ulaganja koja se drže do dospelja	041	-112.149.411	-
12. Primici od prodaje vrijednosnih papira i udjela	042		2.179.277
13. Izdaci za ulaganja u vrijednosne papire i udjele	043		-5.378.252
14. Primici od dividendi i udjela u dobiti	044	4.211.835	7.455.001
15. Primici sa naslova otplate danih kratkoročnih i dugoročnih zajmova	045	111.160.627	159.594.430
16. Izdaci za dane kratkoročne i dugoročne zajmove	046	-62.922.026	-
III. NOVČANI TOK OD FINACIJSKIH AKTIVNOSTI (AOP 048 do 052)	047	486.332.985	-4.190
1. Novčani primici uslijed povećanja temeljnog kapitala	048	840.171.125	0
2. Novčani primici od primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova	049	750.575.699	0
3. Novčani izdaci za otplatu primljenih kratkoročnih i dugoročnih zajmova	050	-	0
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica	051		0
5. Novčani izdaci za isplatu udjela u dobiti (dividendi)	052	-3.205.866	-4.190
ČISTI NOVČANI TOK (AOP 001 + 032 + 047)	053	13.121.492	-27.403.974
IV. UČINCI PROMJENE TEČAJEVA STRANIH VALUTA NA NOVAC I NOVČANE EKVIVALENTE	054	-10.145.872	-1.672.228
V. NETO POVEĆANJE/SMANJENJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA (053+054)	055	2.975.621	-29.076.202
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja	056	155.487.330	158.462.950
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (AOP 055 + 056)	057	158.462.950	129.386.748

Napomene: Pozicije koje umanjuju novčani tok upisuju se s negativnim predznakom

Izvor: Konsolidirana financijska izvješća za 2015.

Prilog 6: Zračunata bruto premija po vrstama osiguranja Allianz Zagreb d.d. za 2013/14

Izvor: HUO (2014): Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

Prilog 7: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti na dan 31. prosinca Allianz Zagreb d.d.

	Bilješka	Grupa 2014. 000 kn	Grupa 2013. 000 kn	Društvo 2014. 000 kn	Društvo 2013. 000 kn
Zaračunate bruto premije	1.26	1.215.440	1.172.618	1.215.440	1.172.618
Premije predane u reosiguranje	1.26	(130.150)	(126.331)	(130.150)	(126.331)
Zaračunate premije, neto od reosiguranja	1.26	1.085.290	1.046.287	1.085.290	1.046.287
Promjena bruto pričuva prijenosnih premija	1.26	21.897	(4.275)	21.897	(4.275)
Promjena pričuva prijenosnih premija, udio reosiguranja	1.26	(3.286)	3.036	(3.286)	3.036
Zarađene premije, neto od reosiguranja	1.26	1.103.901	1.045.048	1.103.901	1.045.048
Prihod od provizija i naknada	1.27	22.368	25.360	22.368	25.360
Financijski prihodi	1.28	197.762	195.613	193.000	191.106
Ostali poslovni prihodi	1.29	12.677	12.742	8.865	9.190
Neto poslovni prihodi		1.336.708	1.278.763	1.328.134	1.270.704
Nastale štete	1.30	(898.716)	(753.091)	(898.716)	(753.091)
Udio reosiguranja u nastalim štetama	1.30	129.071	65.417	129.071	65.417
Nastale štete, neto od reosiguranja	1.30	(769.645)	(687.674)	(769.645)	(687.674)
Troškovi pribave	1.31	(232.179)	(227.453)	(232.090)	(227.440)
Administrativni troškovi	1.32	(199.218)	(208.425)	(191.317)	(201.302)
Ostali poslovni rashodi	1.33	(15.024)	(19.935)	(17.115)	(21.203)
Financijski rashodi	1.34	(6.544)	(9.576)	(4.296)	(7.845)
Dobit prije poreza		114.098	125.700	113.671	125.240
Porez na dobit	1.35	(26.442)	(27.897)	(26.290)	(27.824)
Dobit za godinu		87.656	97.803	87.381	97.416
Namijenjena:					
-Dioničarima Društva		87.639	97.730	87.381	97.416
-Nekontrolirajućem interesu		17	73	-	-
		87.656	97.803	87.381	97.416
Zarada po dionici namijenjena dioničarima Društva		HRK	HRK	HRK	HRK
Osnovna i razrijeđena zarada po dionici	1.24	344,62	384,30	343,61	383,07

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti (nastavak)

za godinu koja je završila 31. prosinca

	Grupa 2014. 000 kn	Grupa 2013. 000 kn	Društvo 2014. 000 kn	Društvo 2013. 000 kn
Dobit za godinu	87.656	97.803	87.381	97.416
Ostala sveobuhvatna dobit za godinu				
Promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju, neto od realiziranih iznosa i neto od odgođenog poreza (Bilješka 1.23c)	109.494	(47.044)	109.494	(47.028)
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu	197.150	50.759	196.875	50.388
Namijenjena:				
- Dioničarima Društva	197.133	50.686	196.875	50.388
- Nekomolirajućem interesu	17	73	-	-
	197.150	50.759	196.875	50.388

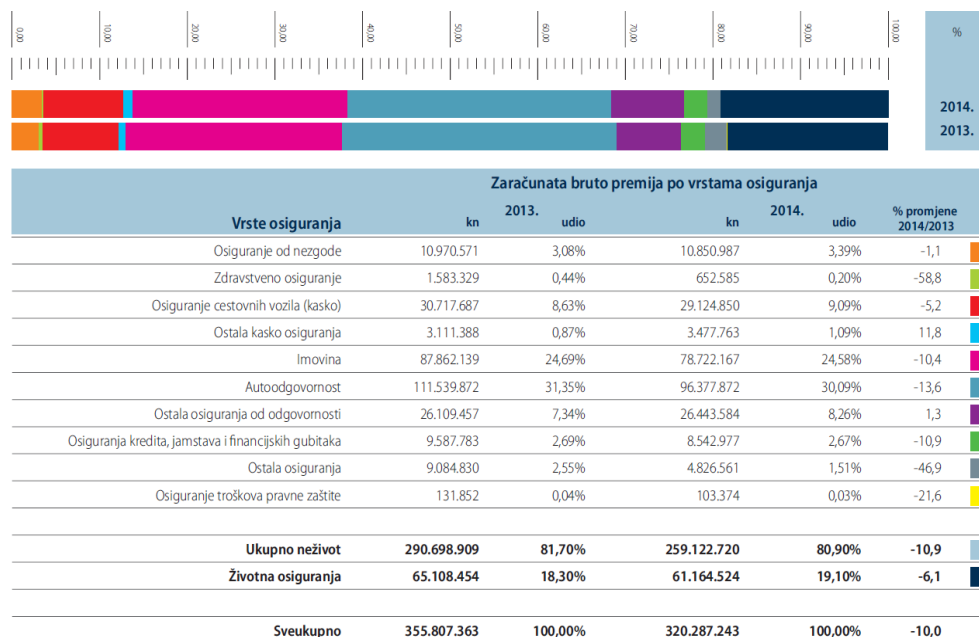
Izvor: Konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji za 2015. Allianz Zagreb d.d.

Prilog 8: Izvještaj o novčanom toku za godinu 2014. Triglav osiguranje d.d.

		2014.	2013.
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti	Bilješka	`000kn	`000kn
Dobit prije poreza		3.338	10.857
Usklađenje za:			
Amortizacija	1.35	8.320	8.983
Promjena tehničkih pričuva po ugovorima o osiguranju, neto od reosiguranja	1.20	18.409	27.155
Prihod od kamata	1.30	31.769	32.309
Trošak kamata	1.37	5.806	5.752
Gubici od umanjenja vrijednosti			
Potraživanja iz poslova osiguranja	1.36	7.634	11.644
Dobici/gubici od svođenja na fer vrijednost financijske imovine	1.30,1.31	4.683	8.354
Tečajne razlike	1.30,1.37	1.525	7.135
Ostalo		4.430	12.828
		35.718	50.545
Povećanje/smanjenje potraživanja iz poslova osiguranja i ostalih potraživanja		2.180	10.329
Smanjenje/povećanje obveza iz poslova osiguranja i ostalih obveza		5.780	43.285
Neto stjecanje/otuđenje financijskih ulaganja			
-vlasničke i dužničke vrijednosnice	1.15	9.773	16.072
-udjeli u investicijskim fondovima	1.15	3.596	3.744
-depoziti kod banaka i zajmovi klijentima	1.15	618	1.424
Primici od kamata		32.133	34.035
Izdaci za kamate		2.053	3.070
Neto novac iz poslovnih aktivnosti		43.599	50.169
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti			
Primici od prodaje nekretnina i prodaje i ulaganje u nekretnine		1.906	--
Stjecanje nematerijalne imovine		1.611	5.431
Stjecanje opreme i ulaganje u nekretnine		17.112	4.086
Dospijeće/izdaci za ulaganja koja se drže do dospelja		23.851	6.875
Neto novac iz ulagačkih aktivnosti		7.034	2.642
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti			
Primici od izdavanja dioničkog kapitala	1.26	-	-
Primici od kratkoročnog zajma		-	-
Otplate financijskog najma	1.22	3.964	3.735
Neto novac iz financijskih aktivnosti		3.964	3.735
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		10.951	6.753
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine	1.19	10.149	16.902
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	1.19	21.100	10.149

Izvor:Financijska izvješća 2014

Prilog 9: Slika zaračunata bruto premija po vrstama osiguranja u Triglav osiguranju d.d. 2013/14

Izvor:HUO (2014):Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

Prilog 10: Izvještaj o financijskom položaju Triglav osiguranja d.d. na dan 31.12.2015.

*Triglav osiguranje d.d.
Financijski izvještaji na dan
31. prosinca 2015.*

**Izvještaj o financijskom položaju
Na dan 31.prosinca 2015.**

	<i>Bilješka</i>	2015. ‘000 kn	2014. ‘000 kn
Imovina			
Nekretnine i oprema	1.11	129.159	126.384
Ulaganja u nekretnine	1.12	27.577	41.166
Nematerijalna imovina			
- Razgraničeni troškovi pribave	1.13	16.646	13.989
- Ostala nematerijalna imovina	1.14	5.260	7.984
Ulaganja koja se drže do dospelja	1.15	141.231	184.020
Financijska imovina raspoloživa za prodaju	1.15	358.084	319.869
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	1.15	154.793	137.131
Zajmovi i potraživanja	1.15	18.157	30.468
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	1.16	34.581	32.148
Odgodena porezna imovina	1.17	3.557	6.629
Potraživanja iz poslova osiguranja i ostala potraživanja	1.18	119.528	105.151
Novac i novčani ekvivalenti	1.19	17.028	21.100
Ukupna imovina		1.025.601	1.026.039
Dionički kapital i rezerve			
Dionički kapital	1.26	209.656	123.016
Premija na emitirane dionice – rezerve kapitala	1.26	4.692	4.692
Zakonska rezerva	1.26	4.377	4.318
Rezerva fer vrijednosti	1.26	2.119	9.781
Ostale rezerve		939	939
Zadržana dobit / (preneseni gubitak)		8.422	7.291
Dobit / gubitak obračunskog razdoblja		(34.489)	1.190
Ukupni kapital i rezerve		195.716	151.227
Obveze			
Tehničke pričuve	1.20	775.867	732.613
Subordinirani zajam	1.21	10.423	10.459
Obveze iz financijskog najma	1.22	-	39.478
Dugoročni zajam	1.23	-	38.307
Rezervacije za obveze i troškove	1.24	4.894	6.299
Obveze iz poslova osiguranja i ostale obveze	1.25	38.701	47.656
Ukupno obveze		829.885	874.812
Ukupne obveze i kapital i rezerve		1.025.601	1.026.039

Računovodstvene politike i ostale bilješke na stranicama 16 do 110 čine sastavni dio ovih financijskih izvještaja.

Izvor: Revidirani financijski izvještaji Triglav osiguranja d.d.

SAŽETAK

Ovaj završni rad temelji se na proučavanju tržišta osiguranja ulaskom Republike Hrvatske u Europsku Uniju kao i prilagodbama koje novo europsko tržište zahtjeva. Temeljni ciljevi rada su:

- Analiza utjecaja ulaska Republike Hrvatske na europsko tržište i liberalizacija
- Analiza poslovanja Triglav osiguranja d.d. i usporedba sa glavnim konkurentima
- Lideri na hrvatskom tržištu osiguranja u 2015. godini

Na temelju prikupljenih podataka, u radu se prikazao pregled stanja industrije osiguranja u Hrvatskoj kao i struktura premije osiguranja na tržištu. Analizom poslovanja odabranih pokazatelja glavnih konkurenata Croatia osiguranje d.d. i Allianz Zagreb d.d. napravljena je usporedba sa poslovanjem Triglav osiguranja d.d. za promatrano razdoblje.

Provedenom analizom došlo se do sljedećih rezultata:

- Dozvoljeno je kreiranje vlastitih standarda uvjeta osiguranja od autoodgovornosti – liberalizacija tržišta će dovesti do slobode određivanja premija osiguranja
- Analiza prikupljenih podataka iz financijskih izvještaja za odabrana osiguravajuća društva pokazuje pad zarađene premije, porast kvote šteta. Triglav osiguranje d.d. je dobro kroz godine upravljao financijskom imovinom i ostvario planirane ciljeve poslovanja.
- Croatia osiguranje d.d. je u 2014. provela privatizaciju i reorganizaciju što je za posljedicu dovelo do gubitka u poslovnoj 2014. godini
- Allianz Zagreb d.d. pokazuje stabilnost poslovanja, zarađena premija raste.

Rezultati poslovanja pokazuju da je tržište osiguranja doživjelo pad bruto premije u području neživotnih osiguranja (najveći pad kod premije osiguranja od autoodgovornosti). Osiguravatelji primjenjuju trend smanjenja troškova poslovanja dajući segmente poslovanja u outsourcing kao i provođenje centralizacije poslovanja i premještanje službi u veće gradove. Triglav osiguranje d.d. je unatoč poslovanju u uvjetima krize i smanjenja troškova poboljšao svoje mjesto na tržištu (8. osiguravatelj na ljestvici u Hrvatskoj) ali i dalje postoji potreba za prilagođavanjem svog poslovanja uvjetima i izazovima europskog tržišta i standarda.

Ključne riječi: analiza, tržište, konkurenti

SUMMARY

This final thesis is based on insurance market research upon Croatia's accession to the European Union and the adjustments required by the new European market. The basic objectives of the paper include:

- Analysis of influence of Croatia's entering onto the European market and liberalisation
- Analysis of business operation of the insurance company Triglav osiguranje d.d. and its comparison with its main competitors
- Leaders on the Croatian insurance market in 2015

Based on the collected data, the paper presents the overview of the insurance industry status in Croatia and the insurance premium structure on the market. By analysing business operation of the selected indicators of main competitors Croatia osiguranje d.d. and Allianz Zagreb d.d., we provided comparison of said companies with the business operation of Triglav osiguranje d.d. in the observed period.

The analysis yielded the following results:

- It is allowed to create personal standards of terms of automobile liability insurance – liberalisation of market leads to freedom of determining insurance premiums.
- Analysis of collected data from financial reports for selected insurance companies shows decrease in the earned premium and increase in the claims ratio. Triglav osiguranje d.d. has managed its financial assets well through the years and has achieved its planned business operation objectives.
- Croatia osiguranje d.d. underwent privatisation and restructuring in 2014 which resulted in the loss of profit in the business year 2014.
- Allianz Zagreb d.d. shows business operation stability and increase in the earned premium.

Business operation results show that the insurance market has experienced decrease in the gross premium within the area of non-life insurance (the greatest decrease has been detected

in car liability insurance premium). Insurance companies have been applying the trend of business operation cost reduction by outsourcing their business operation segments, by executing business operation centralisation and by relocating their departments to larger cities.

Triglav osiguranje d.d. has improved its market position, despite operating under crisis and cost reduction (8th best insurance company in Croatia), however it still needs to adapt its business operation to the terms and challenges of the European market and standard.

Keywords: analysis, market, competitors.